

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRÁUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k., (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A magyar liturgiáról

Budapest, december 26.

A magyar görög-katolikusok egyesületének megalakítására irányuló mozgalom megindításának alkalmából közöljük egy előkelő állású görög-katolikus magyarnak következő, igen radikális fejtegetéseit:

Réges-régen nézi már egész Magyarországot a görög-katolikusok magyar liturgiája ügyének száználmas vergődését. Ideje lesz már, hogy tegyünk már egyszer egy határozott lépést, ha pedig mitse tehetünk, hagyjuk abba a mostani vajúdást.

Nézzünk hát szemébe a kérdésnek.

A magyar liturgia kérdésének három oldala van: *vallási, jogi és jellembeli.*

A kérdés vallási oldala abban áll: Megegyeztethető-e a katolikus vallással a *nem latin liturgia*? E kérdést maga Róma döntötte el úgy, hogy *megegyeztethető.* Megengedte az örményeknek, az oláhoknak, a ruthéneknek, újabban a délszlávoknak. Ha a római katolikus vallás a latinon kívül más liturgiát nyelvet meg nem tűrhetne, Róma ilyen engedményt sohase tehetett volna; ha tehát tett, ezzel maga mondta ki azt az elvet, hogy *a római katolikus vallással a nem latin liturgia is megegyeztethető.*

A kérdésnek jogi oldala abban áll: van-e a magyar görög-katolikusoknak *joga* a magyar liturgiára? Ugyancsak maga Róma döntötte el, midőn a hajdani schizmatikusokkal unióra lépett és az 1649-ben *Munkács*-on, 1696. március 24-én *Gyulafehérváron* aláírt unió-levélben megengedte, hogy *istentiszteleti nyelv gyanánt a nép nyelve használtassék.* A nép nyelve akkori időben orosz és oláh volt s a nép azonnal kezdett is jogával élni és él azzal a

mai napig. Tény azonban, hogy a görög-katolikus egyháznak magyar ajku hívei is vannak. Ezeknek a híveknek egy része utódai azoknak a magyaroknak, akik már az unió idejében is görög-katolikusok voltak s a magyar nyelvet templomaikban évszázadok óta használják, más része pedig a hajdani ruthén és román ajku elődöknek ivadékaik, akik idő múltán *elmagyarosodának.*

Akár így, akár úgy, *a magyar liturgiára mindkét esetben joguk van,* ha őseik is már magyarok voltak, az *ősi jog* címén, ha pedig idő múltán magyarosodtak meg, azon a címen, hogy *a népek nyelve* most már magyar és mint magyar sem veszthette el az unióban kikötött jogát annál is kevésbé, mert az unio, midőn a nép nyelvéről szól, annak megváltoztatását ki nem zárja, el nem tiltja, jogvesztetté nem nyilvánítja.

A kérdés harmadik oldala csak a körülforoghat immár: *tuunk-e élni jogainkkal?*

És itt következik a szegyenletes állapot.

Megfoghatatlan az a tulhajtott óvatosság, mely saját kását is kerügeti, és fél-bele-kóstolni, nehogy megegyesse a száját. Pedig nem forró az, csak — hozzá kell látni. Mennyi hátságbesztés, mennyi csuszás-mászás, kunyorálás! Pedig a kérdés oly egyszerű és világos. A magyar görög-katolikusoknak joguk van, éljenek hát vele, *s vegyék azt a magyar liturgiát minden kérelmezés, kunyorálás nélkül azonnal alkalmazásba.*

És mi lenne ennek a következése?

Róma vagy minden szó nélkül túrné, s tenné magát, mintha semmi se történt volna, vagy tiltakoznék. Első esetben a cél el van érve. Ha pedig Róma tiltakozni találna, akkor nem ismeri el az uniónak önmaga által megállapított feltételét, miáltal az *unio megszűnik*

s Rómának nincs többé semmi beleszólása abba, milyen a liturgiája egy népek, melyet ez esetben mint szerződészegő fél maga szabadít fel minden kötelezettség alól s tesz saját elhatározásának független urává. De *Róma ezt tenni nem fogja.* Tudja ő nagyon jól, hol a helyzet kulcsa. Tisztában van ő azzal, hogy itt két fél áll egymással szemközt: egyik, aki *nem mer akarni*, a másik, aki *mer nem akarni.* Az első mi vagyunk, ő a másik. Mi nem merjük akarni azt se, ami a saját jogunk, ő mer nem akarni ott is, hol joga nincs. A vesztes fél persze mi vagyunk, a nyertes pedig ő, mert merész és erélyes. Az ő ereje a mi tehetlenségünkben áll. Mert mi Róma? Az, aminek mi képzeljük, amivé mi tesszük. Mindenhát ur, ha nekünk nincs akaratunk, de ha egyszer bennünk is feltámad az akarat, Róma egy puszta fogalomná válik. Mi nem tudunk akarni, hát akar ő, ebben áll az ő egész hatalma. Aki lábait elé borul, elbánik ő azzal; de meghajlik, ha emberére akad. A magyar leborul, Róma pedig nyakára lép. A montenegrói, a horvát mer akarni, Róma — tömjenez. Aki nem tud akarni, az ne panaszkodjék, ha szántanak rajta. Megérdemi.

Egyébiránt az 1868:IX. t.-c. azt mondja: *a görög-keleti egyháznak azon hívei, akik se nem szerb, se nem román ajkúak, jogosítva vannak egyházközségi és iskolai ügyeket önállóan intézni, szertartási nyelvüket szabadon használni és egyházközségi vagyonukat és alapítványikat kezelni.* Alakítsák meg a megrugdalt magyar görög-katolikusok a *görög-keleti magyar egyházat.*

Nyírségi.

A hol a pénz nem isten

— REGÉNY —

Írta: JÓKAI MÓR

(90)

Állatokról is gondoskodtam, amiket tenyésztetni akarok, mindenféle fajtából, két látást is szereztem be teherhordónak. A hajónak meg kellett azoknak az eleségével. A Manolában kitűnő gazdasszonyt találtam, aki az állatoknak jól gondját viselte s amellett mint szakácsné is szolgált. — Egy kipróbált hűségű kormányost szerződtettem, aki valóságos jobarátommá vált; most is velem van: a Padrone. Fűtőt, fűtősegédet, gépészt és nyolc matrózt a legmagasabb bér mellett fogadtam fel. Magam vizsgázott kapitány voltam. Több hajóstisztre nem volt szükségem. Még azt is fölemlíthetem, hogy új házast voltam, fiatal feleségem velem jött kockáztatott utamra. Kalandnak látszott az inkább, mint vállalatnak. Nem gyakorlati kereskedő, de egy világgyűlölő ideálista életerve nyilatkozott meg ebben.

En emlékeztem hasonló esetre.

A Capitano folytatta.

— Az elindulásomtól kezdve folytonos szélcsend kísérte a hajómat. A tenger tükörsima volt. A vitorláink pihentek, csak a propeller dolgozott. Én nem panaszkodtam a szélesendre. A mézes-heteinket éltük: enyim volt a jobbik világ. A kormányosnak volt kecskebőr-dudája, a matrózok táncoltak a zenéjére: ráérték. Egy este az a tümeny lepett meg bennünket, hogy teljes szél-

csend mellett elkezdtek a tenger sima tükrebből apró szökőkutak fellövelni. En kitálatam ennek az okát. Földrengés izgatja a tengerfeneket. Még többet is megtudtam, amint az éj leszállt. A nyugati láthatáron nem akart az alkony beállni: az ég folyvást vereslett. Ott valami nagy vulkánkitörésnek kell lennie. Szeretek a természet pompájában gyönyörködni, a nőm pedig éppen kivánsi volt egy kiterő tűzhányót színről-színre látni: hagytuk a hajónkat a veres égből irányában haladni. Hiszen gőzgépipink volt: amikor akartuk, megfordulhattunk ellenkező irányban. Egész éjjel fennvultunk s számálgattuk a hulló csillagokat. Reggel a kormányos arról értesített, hogy a hajónk kétszeres gyorsasággal halad nyugati irányban, mint amilyenre a propeller képesíti. En parancsot adtam, hogy fordítsa meg a hajót s irányítsa kelet felé. Megdöbbenve vetük észre, hogy a hajónk éppen semmit nem halad előre. A gőzkelep működését teljesen semlegesíti a tenger atomos áramlata.

Még most csak atomos volt, alig látható az óceán sima tükre. De néhány óra múlva már hullámzni kezdett a tenger, barázdákká sorakozt habokkal. És a mellett tökéletes szélesend volt. Tehát nem a légáramlat okozta a hullámverést.

— Talán a földhorpadás?

— Eltálatam. A vulkán már látható lett a szemhatáron; a tűzszlop messze beveresítette az eget s égő csillagokat szórt maga körül, megtűzesült sziklákat, megrepedt kráteréből széles lávafolyam omlott alá, végig az oldalán, egészen a tengerig. És mi feltartóztatlanul közeledtünk a

vulkán felé. A tenger köröskörül fel volt habordva; egész hullámhegylécek támadtak mögöttünk, melyek hajónkat magukkal ragadták. Megértettem a veszélyt egész nagyságában. A rendkívüli tűzkitörés következménye a vulkán körüli földréteg gyors behorpadása s ez zuditja maga után a tengert.

En parancsot adtam a gépésznek és kormányosnak, hogy teljes erőszakot gőzrel igyekezzenek a hajót megfordítani és ellenkező irányba terelni. Lehetetlen kísérlet volt az. A hullám fel-döntötte volna az oldalba kapott hajót.

Matrózaim elvesztették a fejüket, nem hallgattak semmi parancsszóra többé. Leoldották a dereglyét, beleugráltak valamennyien, a gépészek, a fűtő legelő s nekivágtak a hullámoknak. Azt hitték, hogy evezve kiszabadulhatnak a habortlatból. Nem tudom, mi lett belőlük. Valószínű, hogy mind odavesztek. Nem maradt velem más, mint a nőm, a Manola és a kormányos.

Amint a gőz kifogyott a kazánból, (nem fűtötték azt) a gép is felmondta a szolgálatot, a propeller kelepé megállt. Annál gyorsabban vitte magával a tenger a hajónkat a pokolfényben világító vulkán felé. Kétségbe kellett esnünk.

Csak egy férfi és két nő maradt velem. Azokat magamhoz hívtam a kormányos bódéjába, melyet vastag üvegből készítettem, mintha előre tudtam volna a veszélyt.

Ekkor tudtam meg, hogy micsoda erő lakik egy nőnek a szívében. Mig mi férfiak stoikus nyugalommal néztünk a rettenes veszély elé, az, akinek eszméje támadt a megszabadulásra, a nőm volt. Nem jajgatott, nem könyörgött, nem ajúl-

BELFÖLD

A kiegyezés. A kiegyezés perfkétté válásáról a tőzsdén és politikai körökben is nagyon apodiktikus hangú hírek merültek fel a karácsonyi ünnepek alatt. Alább egy felhivatalos részlet olvasható, eloszlatva minden kétséget aziránt, hogy a kiegyezés kérdésében felmerült hírekből egy árva szó sem igaz. Mi a magunk információjaképp a legnyomatékosabban hangsúlyozzuk, hogy a kiegyezés létrejöttének akadályai ma is épp úgy megvannak, mint megvoltak az utolsó hetekben bármikor. Sőt a *Neue Freie Presse* nek egy kétségfelentli Koerber osztrák miniszterelnöktől vulgalmazott közleménye szerint még azt is jogunk volna föltenni, hogy a legközelebbi órák sem fogják meghozni a mai bizonytalan helyzet teljes tisztázását. Mert az a közlemény egyenesen a magyar kormánytól vár további engedményeket és a kiegyezés létrejöttét a mi részünkről jövő koncesszióktól teszi függővé. Ezzel szemben a mi politikai körünkben az a felfogás uralkodik, hogy a magyar kormánynak nincs többé mit adnia. Ha tehát a két miniszterelnöknek vasárnapra megállapított találkozása már elege eredménytelenségre nincs kárhözátva, akkor egyedül Koerber az, aki engedni fog. Mindenesetre a helyzet ma nagyon feszült és az egész országban lázas érdeklődéssel várják a két kormányelnök legközelebbi és e tárgyban nyilvánvaló találkozását eredményét.

Szólt Kálmán miniszterelnök vasárnap, 28-án Bécsbe utazik a helyzet tisztázása végett. A felhivatalos *Magyar Nemzet* így cáfolja meg a kiegyezés perfkétté válásáról felmerült híreket.

Ez minden, amit komolyan ma még a helyzetről, a kiegyezés állásáról mondani lehet. És ezt az okból hangsúlyozzuk különösen, mert egyik lap-társunk mai (pénteki) kiadásában olyan cikket közöl, mely esetleg megtéveszthetné némelyeket. E cikk címe azt mondja, hogy „a kiegyezés kész”, tartalma pedig kiemeli, hogy még vannak — szerinte alárendelt — kérdések, amelyek elintézendők és amelyekre megjelözi, hogy azok olyan természetűek, hogy a Széll-kormányra mind egyformán fontosak és hogy a magyar kormány nem hajlandó ezekben a kérdésekben csak egy-egy hajszálát is engedni. A nélkül, hogy lap-társunk nézetét a még tennivaló körülmények fontosságára nézve boncolgatnók cikkének említett többi tartalmából azt kell következtetnünk, hogy a cikknek helyes címe, amely a magunk értesülését is kifejezné, csak ez lehetett volna: „A kiegyezés nem kész.”

zott, hanem tanácsot adott nekünk, hogy mit tegyünk. A hullámhegy a hátán visz bennünk a tüzekód felé. Nekünk most csak azt kell kikö-rülönnünk, hogy valamiképp a szikla oldalához ne csapjon bennünket, ahol a hajónk darabokra zu-zódik, hanem oda kell a hajónkat kormányoznunk egyenesen a hegy oldalából kiömlő lávafolyam felé. A hullámhegy fel fogja taszítani a hajónkat egész a volkán repedéséig, melyen át a láva kiömlik, s mi a hajónkkal a szikla-hasadékokban fennakadunk. Amint a láva fölé értünk, a horgonyt lebecsátjuk s az a láva töme-gében fennakad, visszatartja a hajónkat. Amig a férfiak a horgonyt lebecsátják, a két nő tartani fogja a kormánykereket. S ez a gyöngye, ideges nő, aki még egy Echeagaray-dramának a végét sem bírta soha kivárni, most a megnyílt pokol látására tudott nekünk, férfiaknak tanácsot adni, hogyan védjük magunkat egy istenség ellen! Én egy szírvételt tettem. Hátha a hegynyílás nem elég szűk arra, hogy a hajónkat feltartóztassa, hátha a horgony láncostul megolvad a láva olvadt töme-gében s a tengerár beletaszítja hajónkat a volkán kráterébe? — „Hát akkor szép halálunk lesz, mondá az asszony. Eggyütt megyünk egyenesen fel a mennyországba.” S azzal megölelt, megcsókolt. — A keményrűvű tengerész, a kormányos, a szemét megtörülve dörmög a Manolához: „Hát mi nem öleljük-e meg egymást utoljára?” Őket is a régi szívbéli hűség kötötte egymáshoz. Már ekkor közel voltak a tűzhányóhoz. A tűzes hamu, az égő kőzúpör elborította az eget; de a mi hajónkat nem érte. Az még magasabban járt. Hihe-tetlen hullámhegylánc kaptá fel a hátára a hajónkat, keresztülcsepakodva a fódélzeten.

(Folytatása következik.)

A katonai büntető-eljárás reformja. A katonai büntetőeljárás tervezetét a múlt hetekben vizsgálta át egy bizottság, amelyben az igazságügyminiszteriumot Tóry miniszteri tanácsos és Balogh Jenő egyetem tanár, a honvédelmi miniszteriumot pedig Hanszkarl tábornok, hadbíró képviselte. A közös hadügy-miniszter a bűnvádi perrendtartás tervezetét már ré-ggében megküldötte a magyar kormánynak, de még jó idő fog eltelni, míg a magyar kormány közösheti a közös hadügyminiszteriummal a tervezetre való észrevételeit.

Magyar Gőz-g-katholikusok Egyesülete. Rabár Endre országgyűlési képviselő mozgalmat indított egy társadalmi egyesület létesítésére, melynek célja a magyar görög-katholikusok erkölcsi és anyagi érdekeinek előmozdítása. Ez az általános jellegű frázis komoly célok kifejezője ebben az esetben.

Rákóczi népének papjain kívül minden gondozója, — mondja a felhívás, melyet az egyesület most kibocsátott, belépésre hívat a munkásai és eperjesi egyházmegyék hívói. — Sohasem volt pedig nagyobb szükség arra, hogy e nép élén erős intelligens elem álljon, mint most, amikor egy évezreden át hűen kitartott hazafias érzületet olyan sok oldalról szeretnék megrontani.

A nép anyagi törekvéseivel a papság existenciája és alapja is megingott s szegényebb lett, mint valaha.

Gyermekeit e papság átsegíti valahogy a konviktusok és alumneukok segítségével a középiskolán, de a tulajdonképpeni pályaválasztás perében kétségbeesve és tenetlenül áll.

A jelenlegi, igen csekély számu magyar görög-katholikus világi intelligencia is majdnem kivétel nélkül a papok fainak sorából került ki, de csak igen nagy megpróbáltatások árán jutabot kvalifikáció és álláshoz.

Nagyon nagy azonban a száma azoknak, akik nagy tehetséggel megáldva sokszor kedv és hivatás nélkül vagy a papi pályára lépnek, vagy válszástott világi pályájuk közepén letörve, keserűséggel a lelkiükben vonulnak vissza tehetségükkel arányban nem álló kis állásokba.

E bajok orvoslására létesült a *Magyar Görög-katholikusok Egyesülete*, főcéljaitul tűzvéni ki Budapesten egy görög-katholikus internátus megteremtését, amelyben a tudomány, művészet és magasabb ipari és kereskedelmi kvalifikáció elnyerése végett összesereglett ifjúság szellemi művelődéséhez kellő eszközöket találjon. Az egyesületet dr. Rabár Endre országgyűlési képviselő kezdeményezésére a Budapestben lakó magyar görög-katholikus intelligencia teremtette meg s rajta kívül Szabó Jenő főrendbírói tag és dr. Lovány Sándor közigazgatási bíró állanak az élén.

Apponyi a szászokhoz.

Budapest, december 26.

Karácsony napján Brassóban új magyar napilap indult meg *Brassói Hírlap* címmel, amelynek Halász Gyula főreáliskolai tanár és ismert hírlapíró és kaposi Molnár Lajos a szerkesztői.

A trónörökös felesége.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Rápolyi Jenő.

Drezda, december 24.

Francesco d'Andrade, a tízes spanyol barionista Don Juant enkedte az este. Esemény. A drezdai operaház nézőtere olyan volt, mint egy nagy leánynevelő-intézet. A páholyokban ezer leányre villanás látszott, felakadt a bugás, mikor ábrándosan és pajkos kacintással a szerepádot dalolta a spanyol. A kitűnő énekes elemében volt. Talán úgy, mint még soha. Duhajkodott önmagával, mintha megrészegednék lágy hangjának csengésétől. A színpadon csak egy Zerline volt és a nézőtérben mintha rossz néven vettek volna tőle, hogy sikoított a szomszéd szobában a számár, mikor leölelte a spanyol. Egy igen híres színésznő Donna Elvira szerepében nem tudta rehabilitálni az elhagyott asszony tragikumát. A furlangos spanyol sokkal tüzeesebb, sokkal inkább hódító volt, hogyssem akármilyen virtuóz koloratura — legalább a nők előtt — leronthatta volna. Az öreg Mozart soha így meg nem járt. A széles, méla, gömbölyűen hőkölőgőg akkordok helyén, amiknek egy tisztességes, derék germán énekes kebeléből pontosan kellett volna gördülniök a zenekarba, ime a spanyol vizesét csinált és a kiterített ragyogó hangosöppek között átcsillant a szírvány. E gyönyörű pompa varázsában gyökeret vert a megrészegedés, hogy Don Juan urnak gazsága a szép és hódító férfiak feltétlen joga. A görög férfiszépesség gyönyörű, az ösztört asszony csunya. A hódító kacintása szikrázik, az elhagyott asszony könnyeitől homályosak a szemek.

A friss leányarcok is nekirpultak, líhegve, sóvárgó szemekkel lesték a spanyolt. Ebben a gyönyörű nagy eszében, amikor ezer fiatal leány-nak forró lehellete nyomta a levegőt, egy hang szólat meg a teremben:

— Elhagyta az urát.

Az új lap első számába gróf Apponyi Albert írt cikket, amelyből a következőket közöljük:

Talán nem véletlen, vagy ha véletlen, akkor igen szerencsés véletlen, hogy lapjuk éppen karácsonykor indult meg, az egész kereszténységnek leginkább szívhöz szóló ez ünnepe, azon az ünnepe, amelyen 1902. év előtt angali ajkáról zengett el az új korszak isteni programbeszéde. E programbeszéd földi vonatkozású része pedig így hangzik: „Békesség e földön a jóakaratu embereknek.”

Ez a program mindnyájunknak szól; ez írnyítja tehát nemzeti politikánkat is és minden oly tevékenységet, amely a nemzeti politika szolgálatában áll; lapjuk is ezt fogadhatja el leghelyesebben hitvallásul.

Békesség! Igenis: békesség. De kinek? A jóakaratu embereknek és csupán ezeknek. A rossz és a rossznak terjesztői erre a békességre ne számítsanak; őket a szent ige azzal nem biztatja, sőt, midőn a jókat kitejezeten kiemeli, abból egyenesen kizárja.

De kik a jók? Kik — tüzetesebben szólva — a jóakaratuak? Nemzeti és hazai szempontból azok, akik e nemzet, e haza javát akarják. Nemzeti államunk létfeltételeinek keretében van helye nem magyar ajku testvéreink sajátos fajszereletoinek, nyelvi sajtáságukhoz való ragaszkodásának is. Minden törekvéssel és kívánsággal, amely az egyéni szabadság fogalmából kiindulva, ezen határok között keres érvényesülést, az elfogulatlan jöndulat szellemében lehet szóba állani. De ami e törekvés határán túlmegy, ami úgy lép fel, mint valamely nemzetnek követeleménye, mint hogyha ebben az országban több nemzet volna, vagy amely kívánság a speciális faji igényeket a magyar nemzeti egység szempontjai fölé helyezi; az kizár minden vitát, minden kiegyezési lehetőséget. És akik annak a szellemnek akar terjesztői, akár rabjai, amelyből ilyen természetű törekvések erednek, azok önmagukat zárták ki a békesség országából — mert ők már nem jóakaratuak.

Terjesztői vagy rabjai, mondám; de ezzel nem merítettem ki a jókarattól idegenek osztályozását. Van ott még egy kategória, amelyre különös figyelemmel akarok jenni. Midőn e lapok hasábjain közvetlenül szász polgártársainkhoz is intézek szöveget, mert ezt a harmadik kategóriát látom közöttük megjelölesen elterjednek. Nagyraesztőlöm ezt a fajt; ismerem kiváló tulajdonságait úgy a kulturai képesség, mint a jellemtisztaság tekintetében; hiszem, hogy eltűnő kisebbséget képeznek körében azok, akik a magyar állami és nemzeti egység követelményeivel ellentétes érzelmeket táplálnak. De vannak ilyenek, akik pedig vannak, azok — éppen magasabb műveltségük és összekötötéseik folytán — hazánk belső ellenségei közt talán a legrosszabbak és legve-

A színházból tolongott a népség és a királyi vár felé mutatva sugták egymásnak nagy rejtelmesen: elhagyta az urát.

Aki járt valaha Drezdában, a műkereskedők kirakatait nézegetve, okvetlenül feltűnt neki valami. Egy szép sugárnyörvű barna asszonynak a képe, aki mindig mosolyog. Néhol egyedül nevette, néhol egy gyerektársaságban. Néhol meg volt festve nehéz olajjal, amint kivágott, pompás bál toalettből válik ki felséges terméte. Másutt kedves akvarellszínek között játszott négy apró babával és mindenütt, ahol csak e bájos idill képpben megjelent, jól táplált szászoknak bizalmas csoportja gyönyörködött, hizott, látva egy királyi madárnak kedves családi féskét. A derék szász örült, hogy felfedezte magában a dinasztikus érzelem szeleidit melegt.

A tavalyi megboldogult felség ismerte a maga emereit; tudta nagyon jól, hogy a szász nem kiváló államférfi, de kedves családi jelenetek iránt fogékony. Szívesen és gyakran mutogatta azért magát. Régebbi időkben nagy, tekintélyes bundába öltözött s karanfogyva felséges életpárját, mint egy nyugalomba vonult udvari tanácsos sétált az utcán a nép között. Később nem bírta már a promenádót, de a nyilvános családi előadást akképpen rendezte, hogy öreg karosszékebeült a királyi palota hatalmas alakjában és a vasárnapi vegyes publikum tisztellett nézte, hogy pipázik az ablakban, mint egy táblabíró az ambituson.

Amióta meghalt, sötét vasredőny hullott az erkélyre, nincs többé *Ständchen* pipászó mellett, de mintha annál több szurony *brüno* a kastélyt.

E régi — bár nem régi — világból maradt fenn ama barna hercegasszonynak, ama négy szep fehér babának mosolygós képe a műkereskedők kirakataiban. Egy hervadó szép virágcsokornak még vitái zöld levelei.

Ma reggelre ezek is elfonnyadtak.

— Elhagyta az urát — hangzott az utóán.

szedelmesebbek, mindenesetre a legbosszantóbbak. Es itt következik az, amit a magyar hazához őszintén ragaszkodó nagy többségnek vagy legalább e többség jelentékeny részének szemére lobbantok, ami számos kinos lélekrést szül, ami — higgyék el nekem — első sorban százszajzu polgártársainknak retentőn árt, t. i. az, hogy ez a lojalis hazafias többség nem szakít nyíltan a hazaellenes irányzatok hírdetőivel, nem rázza le azokat egész határozottsággal nyakáról, nem hazudolja meg őket ország-világ hallatára hangosan és lélekréstelenül. Ez a passzivitás is jóakarati hiánya; mert nem jóindulatról szól az ige hanem jóakaratról a jóakarati pedig áll joból és akaratból: és ahol az akarat hiányzik, ott a jószág is hamar kétségessé válik.

Szeretném tehát hazafias érzelmi, bármely ajku, de különösen százszajzu polgártársaink lelkébe véteni azt a tudatot, hogy őket hozzáink liúzik a szolidaritás természetes törvényei, hozzáink, a nemzeti és állami egység képviselőihez, nem pedig azokhoz akik, bár velők történetesen egynyelvűek, de a kaza iránti érzés tekintetében tőlük távol állanak. Szeretném, hogy ezekkel az elemekkel, amelyek őket menthetlenül kompromittálják, külsőleg is szakítsanak meg minden összeköttetést. Mig ezt nem teszik ne csodálkozzanak, ha olykor őket is találják azok a csapások, amelyeket állami és nemzeti egységünk elenségeire kéréselhetetlenül reá kell mérnünk; de mihielyt e tekintetben minden kértelmitűséggel szakítanak, örömmel fogadjuk őket a mi táborunkban ahol igazi gondalkodásuk szerint természetes helyük volna.

KÜLFÖLD

Az orosz külügyminiszter utja. Gróf Lamsdorff orosz külügyminiszter Belgrádot is megjárta, Nisben is volt s azóta már talán Szófiában is megfordult. Belgrádon jóformán csak átúszott, mert Antonics külügyminiszter és Groevics Szvetovár államtanácsos kíséretében nemokkara tovább utazott Nisbe, a királyhoz. Nisbe tegnap délután 3 órakor érkezett az említetteknek kívül a belgrádi orosz követésgy személyzetével, kivéve magát Csaricovot a követet, aki betegesen fekszik. A pályaudvaron a király nevében Petrovics Lázár főhadsegéd, a hadsereg nevében Jankovics tábornok, a lakosság nevében Sztonkovics kerületi prefektus és Milovanovics polgármester üdvözölte. Azonkívül nemhivatalosan megjelent Ulyanovics ügyvéd a Szerbiában lakó macedonok és ó-szerbek küldöttségével. Milovanovics polgármester rövid beszédet mondott, melyet Miklós cár, Sándor király és gróf Lamsdorff éltetésével fejezett be. Az üdvözlések után Lamsdorff gróf Petrovics főhadsegéddel díszfogaton a konakba hajtatott, ahol előbb a király fogadta ünnepies kihallgatáson, azután bemutatta Draza királynénak.

és a grava kulárok sietve kapkodták be a szép barna nő arcoképet az ablakból, nehogy kellemetlen legyen — a gomblyuknak.

Hajnali négy óra. Nyáron ilyenkor már messziről megcsillan a szőke Elba tájtékozó habja. A parton egy eszmő diák üdül és támasztja egymást. Néhány katonatiszt jön a hidon nők társaságában. A rendőr haptákba vágja magát. És a katonatiszték közül az egyik, aki nem nagyon szép és elékelő, de goromba és durva, oldalba vágva az egyik kisasszonyt, veres bejusza alól így szólítja meg a hidnak és a rendnek őret: — Hány óra, fajttyu? — Négy óra, hercegem. — Es ez így megy napról-napra, hajnalról reggelig, estétől reggelig. Az Elba partján ez a jelszó: — Négy óra, hercegem.

Ledobva magáról a hercegi selyempalástot, megszökött egy jövendő királyi korona tényo elől egy asszony. Odahagyta léskét a felsőges madár és négy apró selymesen pelyhes fiókának csiripelese nem tudta visszatartani.

Elment, bár egy ötödik fakadó életnek új, repdeső csirája is vissza-visszahívogatta. A biborbárony pulást helyett felvette magára az elhagyott asszonyok szegényes szürke ruháját és gyémántos arany helyett a boldogtalan asszonyok töviskoronájával övezte homlokát. Az életnek több joga van, mint a királynak.

Ez azonban nem abszolút igazság. Vannak, akik hisznek benne, de tagadják. Es ez a veszedelem. Ma reggel is például egy kikéft, kivásalt potáju inasforma ember állott a királyi palota kapujánál és így szókokolt: — Hiszen, tetszik tudni, tulfeszült. idegek, neurasténia, pillanatnyi emezavar. Vannak esetek, amikor az inas lélektanár. A nép kíváncsian leste a szavakat és a meszso

Az a fölirat, melyet a macedonok Szófiában gróf Lamsdorff orosz külügyminiszternek átadni szándékoznak, köszönetet mond Miklós cárnak és az orosz népnek a nekik nyújtott segítségért és azután különféle reformokat kíván, így keresztény kormányzók alkalmazását és keresztény milicia szervezését. A föliratot Miletics és Gyorgyev tanárokon kívül alájra Naumov szerkesztő, aki szombaton az orosz konzulátus előtt üdvözölni fogja gróf Lamsdorffot. Pénteken, a miniszter megérkezésekor a macedonok néma megjelenésükkel és fekete fátyolból bevont zászlókkal akarják kifejezni nemzeti gyászukat. Az orosz ügyvivősegen adandó holnapi ebédre Müller osztrák-magyar követ és az összes pártvezérek hivatalosak.

Mis, december 26.

Gróf Lamsdorff orosz külügyminiszter ma délelőtt 11 órakor szerb udvari különvonaton Szófiába utazott. Elutazásakor ugyanolyan tisztességben részesítették, mint megérkezésekor. Délelőtt 10 órakor a király ünnepies bucsukihallgatáson fogadta. A királyi palotában adott ebéd előtt szintén magánkihallgatáson fogadta a király. A diszebéden Sándor király az orosz cári párra, gróf Lamsdorff pedig a szerb királyi párra írtette poharát. A pályaudvaron ugy a megérkezésekor, mint az elutazásakor díszszázad volt felállítva, a katonai zenekar pedig az orosz himnuszot játszotta. A király nagyon szívélyesen bucsuzott el gróf Lamsdorfftól.

Szófia, december 26.

Gróf Lamsdorff orosz külügyminiszter délután negyed 3 órakor Caribrod határállomásra érkezett, ahol Danev miniszterelnök, Lukanov és Popov miniszterek, Bacumetiev orosz diplomáciai ügyvivő, Sokov külügyminiszteri vezértitkár fogadták. Az orosz külügyminiszter melé Sokov van szolgálára beszozva. A vonat azután olylatta utját, mig délután négy órakor érkezett Szófiába. A pályaudvaron gróf Lamsdorffot Nikolajev főhadsegéd Ferdinánd nevében, az összes miniszterek, a kamarák elnökségei, képviselők és a közsegtanács üdvözölték. A szófiái polgármester gróf Lamsdorffhoz rövid üdvözlő beszédet intézett és kenyeret és söt nyújtott át neki. A palotához vezető uton az összes testületek és óriási néptömeg állottak soriat, szives ovációkban részesítve gróf Lamsdorffot. Gróf Lamsdorff ezután udvari kocsiában egy lovas-osztály kísérete mellett a palotába hajtatott, ahol a fejedelem vendégeként lakik.

Csata a görög parlamentben. Tegnap Athénban a görög kamarában valóságos harcok vívtak egymással Delyannisz és Teotokisz emberei. A kamara Teotokisz-párti tisztviselői nem akarták átadni a kormánynak a ház kulcsait, hanem átadták a feloszlattott kamara egyik volt alelnökének, hivatkozva a házszabályokra, amelyek szerint a feloszlattott kamara elnökének kell intéznie

távolban buta sablonjával, mint egy szuverén birkaakol, feltűnt — Lindenhof.

Hogy pedig, ami még hiányzik, az is meglegyen, arról gondoskodik az istenadta nép.

A római plebsnek kenyér kellett és cirkusz, a franciának skandalum. A szászellenben, amennyire békés meg nyugodalmas természeti, annyira imádja a romantikát. No persze. Ha odabaza estére lehitották a kávét és megkenték a vajaskenyeret, akkor óh jóvel, szines pompás kávéromantika! Így történt — ugy történt; ez volt — az volt. Es lángbaborul a sörben hizott fantázia.

A hercegasszony hálósóbája üresen maradt. Elhagyta, de fehéren hagyta. Pátyolatlisztán. Esküszik erre négy kicsiny gyermek, esküszik erre egy ötödik meleg véreseppnek repdeső, vajudó szikrája.

Tegnap este óta azonban egy francia nevelő helyezkedett el a különösen nagyszerű lakosztályban. Egy borzas cigány toladott be és rámaszott otromba bocksorával az asszonyi becsület hétéhár lepedőjére. Kinyitotta neki az ajtót a hulye udvari inas lélektani rögeszméje, felségtette az ágyra egy romantikára éhes népnek hidedglelés fantáziájá.

Oh ti kedves, rejtelmes hálósóbák! Ez a ti sorotok. Kalituk szolgáltok egy királyi vadnak; édes fészék vagytok egy bugó galambnak. De na kikergetik a vadat, ha elröppen a madár, úresen nem tudok maradni. Még jó, ha egy katonatisztet kaptok. Ez legalább tiszta és elegáns. De egy nevelő? Pui!

Ti pedig, elhagyott boldogtalan asszonyoknak siralmas szürke csoportja! Emberi boldogság fájának letört hajtsáni! Luza Antoinette Maria tocsenai hercegnő, királyi koronának várománycsa és négy viruló szép gyermek szomorú édesanyja leszáított közelek. Fogadjátok észinte szívvel és sirjattok érte is, mert Francesco d'Andrade, a tizes spanyol baritonista Don Juant énekelte az este...

a ház ügyeit az új elnökség megalkulásáig. A kulcsok birtokában lévő Teotokisz-pártiak korán reggel egyik pártfelületet akarták megenni kor-elnöknek. A minisztertanácsot éjfélkor ülésre hívták össze. A minisztertanács elhatározta, hogy a kamara épületét erőszakkal nyitattja ki. Ez meg is történt a palota katonai megszállása mellett. Reggel 7 órakor beiktatták Carlambasz Delyannisz-párti elnököt. A Teotokisz-pártiak, akik testületileg jelentek meg, abban a pillanatban, a mikor az érsék a szokásos imát megkezdte, az új elnök köré csoportosultak és a párt egyik tagja a kamara megsértésének nyilvánította a kormány eljárását. Erre nagy lármá kerekedett és néhány képviselő hajbakapott egymással. Egy felhajtott tintatartó a szenteltriv-tartóba esett. Csakhamar általános verekedésre került a dolog. A karzati közönségnek nagy rémület vet erőt. Kis idő múlva a Teotokisz-párt tiltakozás között kivonult a tereméből. Amikor a nyugalom helyreállt, belépett a király és a trónbeszéd felolvasásával megnyitotta az ülészakot.

Akóló Venezuela ellen. Roosevelt még mindig nem váaszolt, hogy elogadjá-e a választottbírói tisztelet. A venezuelai kormány beleegyezik abba, hogy a Nagy-Britanniával és Németországgal szemben fenológó vitás kérdések a hágai békebíróság elé terjesztessenek azzal a feltétellel, hogy a blokádot megszüntetik és az elkobzott hajókat visszaadják Venezuelának. A blokád már teljes az egész venezuelai partvonalon!

Washington, december 26.

A német és a brit kormány e hó 23-án átadott jegyzetekben késznek nyilatkozott arra, hogy a venezuelai viszályt az esetben, ha Roosevelt elnök nem fogadja el a békebíró tisztelet, bizonyos fenntartásokkal a hágai békebíróság elé terjesztessék. Olaszország is kijelentette, hogy kész ehhez hozzájárulni.

Roosevelt elnök ma Hay külügyminiszterrel tanácskozott a venezuelai kérdéstről. Azt hiszik, hogy a békebírói tiszt elfogadása vagy visszautasítása attól függ, hogy milyen természetűek a szövetségesek kikötése a hozandó ítélet tárgyában. A külügyi hivatalhoz közel álló körökben azt beszélik, hogy Roosevelt elnök eddig nem jutott elhatározásra és ugy lehet, hogy csak néhány nap múlva fog határozni.

Caracas, december 26.

La Guayra lakossága fel van háborodva Filippin német ügyvivő és De Riva olasz miniszterezidens ellen, mert őket teszi felelőssé Puerto Cabello bombázásáért. Attól tartanak, hogy a lakosság komolyan tüntetői fog a követek ellen, amikor azok napi sétájukat végzik a la guayrai tengerparton. Az itteni idegenek, különösen a németek titakoznak az ellen, hogy a Caracas amerikai gőzöst nem akarták beereszteni a kikötőbe. Amióta a blokád tart, csak a postát hozhatta be egy németalföldi gőzös, amely ma ideérkezett.

La Guayra, december 26.

A Tribune angol cirkálóhajó eligott két venezuelai hajót, egy sönert és egy sa kát.

Páris, december 26.

D'Estournelles képviselő levélben értesítette Delcassé külügyminisztert, hogy meg fogja őt interpellálni afelől, hogy miért nem alkalmazták a venezuelai kérdésben a hágai egyezmény 27. cikkét.

Caracas, december 26.

A venezuelai kormány beleegyezik abba, hogy a Nagy-Britanniával és Németországgal szemben fenológó vitás kérdések a hágai békebíróság elé terjesztessenek azzal a feltétellel, hogy a blokádot megszüntetik és az elkobzott hajókat visszaadják Venezuelának.

HIREK

Budapest december 26.

— BUDAPESTI NAPLÓ. December 31-én új előzetes nyílik a Budapesti Naplora. Kerjük azokat a tiszteit olvasóinkat, akiknek az előzetes ezen a napon lejár. Meitőztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldessük tovább.

— Személyi hír. A király, mint Bécsből táviratozók ma este 1/7 órakor Walseebei ódsérkezett és Schönbrunnba ment — Jenő főherceg győngye influenziája miatt kévtelven volt lemondand arról, hogy a karácsonyi ünnepekre Bécsbe utazék. A főherceg állapota most már javult. — Szepessy orosz államtanácsos, a pártis orosz nagykövetség első titkárát Konsztantinopóiba követtségi tanácsosossá nevezték ki.

— A királyi palota utóje. A királynak szánt újévi üdvözléseket gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnaggy és gróf Apponyi született gróf Scher-Thoss Margit palotahögy december hó 31-én, szerdán esti

8-10 óra között veszik át a budapesti királyi várban. Feljárt a felső négyvezeték.

A király Budapesten. Bécsből távirozza tudósítók, hogy a király február elején, valószínűleg 5-én utazik Budapestre és több hétig marad magyar székfűrésében. Ez idő alatt udvari bár, több udvari ebéd s az Operában több dísz-előadás lesz.

Karácsonya a budai várpalotában. Sokok esztendő mult el azóta, hogy a budai várpalotában karácsony estéjén legragyogtak a gyertyák a pazarul díszített karácsonyfán. Akkor volt az még, amikor bodogult emlékeztül Erzsébet királyné a kis Mária Valéria főhercegnőnek az örömeiben gyönyörködhetett szent karácsony estéjén. Az idén újra felgyújták a karácsonyi gyertyafák a várpalotában. A bsiszárny fogadótermében állt ugyanis József Agost főherceg és neje Augustia főhercegnő gyermekeinek karácsonyfája. A főhercegnő maga vásárolta gyermekeinek a sok ajándékot és szeretettel segítette a karácsonyi felkészítésénél. A hatalmas lenyőfa felért egészen a mennyezetig, ahonnan főhéher angyalka szabadon lebegett a koronája fölött. A fa tövében lefekték az ajándékok, melyekből a lenyőfa szülői a nyolcos éves Ferenc József főherceget, a négy éves Zsófia főhercegnőt és az alig két éves László főherceget lepték meg. Jobbról és balról elhelyezett hosszú asztalon fektették az udvartársak személyzetének ajándékai. Nyolc órára megnyit a tündéresen világított terem ajtaja és ott állott a karácsonyi teljes pompájában. Augustia főhercegnő Zsófia és László gyermekeit vezette, míg Ferenc József főherceg édesapja oldalán lépett be Weber Antal benediktinus pap, a legidősebb gyermek nevelője, rövid imát mondott, melynek befejeztével megkezdődött az ajándékok kiosztása. Maga Augustia főhercegnő végezte ezt a kedves hivatást. Először a legkisebb lenyőfa kapta játékszert ékszer, képeskönyveket, lababukát és rézkatonákat, míg Ferenc József főherceg, aki az első elemi iskolát végzi, egy csomó magyar és német olvasókönyvet kapott. Aztán a nagyszülők ajándékait kapták meg a gyermekek. Végül a főhercegnő az udvartársak és a családtagok részére osztotta ki az ajándékokat. Különösen értékes ajándékok kaptak: Zichy Erzsébet grófné udvarhölgy, Weber pater és Schramm Antal hadnagy, József Agost magántitkára.

Kitüntetés. A hivatalos lap egy tegnapi száma közli, hogy a király Kappus Károly, Zimony város főmérnökének, sokévi hasznos szolgálata elismerésül, a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

Tolstoj kérelme. Pétervárról távirozzák: Az orosz távirati ügynökség jelentése szerint gróf Tolstoj Leó felkérte az összes szerkesztősegeket, hogy tekintettel agg korára és azokra a betegségekre, amelyekre kiállott s amelyek mindig visszaesést fognak okozni, ne hozzanak több híreket betegségéről.

Cimadományozások. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király Ranzinger Vincének a magyar állami közszolgálat részvételével bányai műszaki igazgatójának a hazai szolgálatát terén kifejtett sikeres működése elismerésül, a bányatanácsosi címet díjentesen; továbbá Almásy Andor erdőgazdálkodásnak az erdőigazgatói és Rosmanth Albert főerdésznek az erdőmesteri címet adományozta.

A párbaj ellen. Nagyváradról távirozzák: A párbajellenes szövetség ma tartotta meg nagy érdeklődés mellett Hoványi Géza takarékpénztári igazgató elnökségével alakulmányulását. Az alapszabály-tervezet elfogadása után az üdvözlő táviratokat olvasták fel. Az országos magyar békeegyesület táviratlag jelentette be alapító tagként való bekapcsolását. A közgyűlés Bourbon Alonx herceget védnökökké kiáltotta ki s a tisztikart egyhangúlag megválasztották. Elnökök lett Ritók Zsigmond ítélőtáblai elnök, alelnökök: Chavel Kálmán főügyész, Nagy Ferenc törvényszéki elnök és Papp Miklós pénzügyigazgató, titkar Várad Zsigmond ügyvéd. Az igazgatóság harminc tagból áll. Elhatározták, hogy Nagyvárad város és Bihar vármegye törvényhatósága után a párbaj és becsületértés büntetésének szigorítása végett feliratot intéznek az országgyűléshez és az összes törvényhatóságokat hasonló feliratot végett átirattal megkeresik.

A dorpati egyetem jubileuma. Pétervárról távirozzák, hogy a hivatalos lap hosszabb kérésrel közli, amelyet Átklos cár intézett a dorpat egyetemhez száz éves jubileuma alkalmából. A cár elismerését fejezi ki az egyetemnek eddigi működéséről és biztosítja jóindulatáról a tanári kart és a hallgatókat.

Teak herceg nem lesz bankár. Nemrégiben az a hír járta be a sajtót, hogy egy angol herceg banküzletbe akar lépni. Teak hercegről volt szó, a wa esi hercegné testvérbírájáról, akinek nagyanyja anyai részről báró Rédey Klaudiva volt. A ter

azonban megiusult. Mint egy londoni táviratunk jelenti, Edvárd király nem engedte meg a hercegnek, hogy elfogalja azt az állást, amelyet a Panmure Gordon Hill Company-bankhoz ajánlott fői neki 72,000 korona fizetéssel.

Ivánka Zsigmond meghalt. Egyipoly-sághi távirat jelenti, hogy Ivánka Zsigmond, a hontergyei közélet országsszerte ismert veterán alakja ma reggel Felső-Szemerédn meghalt. Nyolcvanöt év terheivel hagyta itt a politikai küzdőteret, amelyen kora ifjúságától fogva mindig teljes gyertyveretben, mindig a támadók közt küzdött, sokszor képzelt ellenségek ellen. Dicsőséges része volt az 1848-iki nevezetes országgyűlésben, lelkes szervezője a szabadságharcnak és mint annyi jó hazafinak, neki is a számkivetés kenere jutott osztályrészül, míg nem alkotmányunk derengésére hazasiérett s sok esztendőig rendíthetetlen elvhűséggel tagja volt a képviselőháznak. 1878. óta Hontergyere székében küzdött Majthényi főispán rendszere ellen és szenvedélyes fellépésével kemény harcokat vívott a Tisza-uralommal is, amely kedvelt főispánját nem volt hajlandó elejteni. Majthényi főispán lemondása sem nyugtatta meg és aggrakt szinte megcáfoló energiával hadakozott tovább és csak akkor pihent meg, amikor Széll Kálmán kormányrajutásával Hontergyében is összedöntötte a jog, törvény és igazság napja a korhadt rendszert. A hazafák tisztelte megmaradt nemes alakja iránt eszöndes pihenésében is, csak Ivánka Zsigmond változott meg egészen. Akinek egész életében a harc volt igazi eleme, mintha nem tudna megnyugodni a töltségében. A vasszerzetű öreg ur folyvást betegeskedett. Utolsó harca volt ez az agasztjának, aki a harcban legyőzve, most holtan fekszik a felsőszemerédi kastélyban. Vele az utolsó egyike dött ki alakjai közül a szabadságharc korszakának.

Ivánka Zsigmond a történelmi vezetességgü pozsonyi országgyűlésen Korpona város követe volt; 1848-49-ben pedig ugyanott választották meg országgyűlési képviselőnek. Világos után Kossuth Lajossal Viddinbe, majd Konstantinápolyba menekült, később pedig Párisba tele a lakását, 1861-ben újra képviselővé választatván hazajött s 1865-től 1878-ig tevékeny részt vett az országgyűlésben. Azóta is közéletünkben, különösen mint a hontergyei ellenzék vezére, állandóan nagy szerepet vitt s küzdelemteljes pályafutása alatt sokszor magára vonta az egész ország figyelmét. Mint érdekes epizódok Ivánka mozgalmak életéből, föléltitni báró Ma thényi László, volt hontergyei főispánnal vívott pisztolypárbaját, amelynek csak a szerencsés véletlen mentette meg Ivánka életét. Báró Majthényi goilyója ugyanis Ivánka öltönyének egyik gombjában akadt meg. Ivánka ezt a goyót beoligaltatta és emlékül haláláig az óraláncán hordta. Ivánka Oszkár országgyűlési képviselő az elhunyt öreg urban édesatyját gyászolja.

Angol vélemények királyuntról. A N. W. T. karácsonyi számában több igen előkelő államiérintést tartalmaz, kik elmondják véleményüket királyunkról. Az argyll-i herceg, az angol király sógora következőket mondja:

— Joggal mondhatjuk, hogy Ferenc József király minden dicsőró magasztalón felül áll, annyira ismertek kiváló tulajdonságai és oly ismeretes a jótékony beolvas, melyet egész Európára gyakorol.

Cambell-Bannermann, aki a Gladstone-kabinet tagja volt és jelenleg a liberális ellenzék vezére, ezeket írja:

— Nincs uralkodó Európában, aki nagyobb mértékben érdemelné meg oszdatatunkat és hálaikat, mint Ferenc József, kinek áldásos uralkodását nemcsak alattvalói hanem egész Európa érzi.

Lord Lister, a nagy tudós véleménye ez:

— Ferenc József királyra egész Angliában áhítatos csodálatot tekintenek, mely uralkodása alatt mindjobban nő. Ismerjük személyes tulajdonságai magasztos voltát, államférfiúi bölcseségét és áradhatatlan működését, hogy a világkét fenntartsa. Samuel Marcus londoni lordmagnak ez a véleménye:

— Az egész londoni oity a legnagyobb tisztelettel adózik Ferenc József királynak és a legnagyobb érdeklődéssel viseltek hosszú, eseményekben gazdag uralkodásának minden mozzanata iránt.

Connan Doyle, a jelenleg legnépszerűbb angol regényíró ezt írja:

— Ferenc József személye Angliában a legnagyobb tekintélynek örvend. Megnyerő modora, bátorsága valamennyi angol előtt a legnagyobb becsben áll.

— Eitint tanuló. Kaschauer István 14 éves tanuló szü önének Örmövény-utca 1. számú lakásáról elúnt mert karácsonyra rossz bizonyítványt kapott. A rendőrség keresi.

A hit védelme. Visszafelé folyik a Duna, a csucsán áll a Gaurizankár, az eső felé esik a menyországra. Vagyis szorongatják a katholicizmust, kikaparászzák a Vatikán fundamentumaiból az alapköveket. Képtelen fordulat, kaján seherzoja a világtörténelemnek, eleretlakodása az egykor utolsóknak, pokoli kacaja az ördögnek, az „ordítva körüljáró oroszlánnak”. A haeresis ismét fölúti fejét és éppen Rómában, az eddig immunis szent városban. Mit tegyen a katholicus hierarchia és annak feje, a pápa, a növekvő veszedelem ellen? Börtönöi nincsenek, zsoldosai nincsenek s nincs egy talpalattnyi földje, ahol máglyát állíthatna föl, mert a Campo de Fiori, hol Giordano Brunot pörkölték meg, immár a zsidó őszerekek szabad birtalma. Földi hatalom híján tehát a Vatikán ugy védekezik, ahogy tud, azon angol, német és amerikai protestáns iskolák és jótékony intézetek ellen, melyek mind nagyobb számmal keletkeznek az örök városban. Jól jegetyözük meg: iskolák és jótékony intézetek fenyegetik a katholicizmust, nem pedig a hessenzi választófejedelem, istentől elrugaskodott német landsknechtekkel. Ezen kitűnő intézetek ellen küldött ki a pápa a minap egy bibornoki bizottságot a hit védelmére s ezzel meg nem elégedve, most egy másik pótbizottságot alakított, ugyancsak a hit védelmére. A bizottságnak, amely Adamis biboros elnöklésével a biborosok bizottságának végrehajtó közegként fog működni, a pápa megígérte hatáson támogatását. A bizottság a protestánsok olaszországi propagandája ellen fog működni és feladata lesz az is, hogy a protestánsokkal a jótékonyaság terén is folgye a versenyt.

Különben nem veszedelmes a dog. Sem az, amit a protestáns propaganda cselekszik, sem a Vatikán ellenakciója. Mindössze az történt, hogy a katholicus reakció, mely most benne van a levegőben s az ember megkapja a náthával együtt, jelentkezik a Vatikánban is, mint utolsó állomásán. Ez a reakció most divat, hangulat, politika, amint tetszik; mindenesetre azonban nem védelem, ahogy nevezik, hanem támadás, türelmetlenség és elfogultság. A Vatikán akciójának nem sok sikert jósolunk, mert betömötlenül áll még a rés, melyet Aurelián falain a Porta Pia mellett Cadorna katonái löttek 1870-ben. Ezen a résen pedig folytonosan új, üde szellem áramlik be az örök városba.

Lenbach nagybeteg. Münchenből írják, hogy Lenbachnak, a kiváló festőművésznek, ki utolsó időben gyakran betegeskedett, állapota rosszabbra fordult. A mesternek erős bélafeleciója van, mely oly nagymérvű hogy orvosi életét féltik. Angerer tanár elnöklésével orvosi konziliumra gyűltek tegnap, hol egy esetleges operáció lehetőségét beszélték meg. A műlelet végre is akarták hajtani, de a beteg állapotában tegnap délután beállott némi javulás folytán egyelőre elhalasztották.

Királyi elismerés Marconinak. A római Agenzia Stefani tudvalegőleg sürgőnyt kapott Marconitól Glace Bauból (Uj-Szkócia), melyben arról ad értesítést, hogy Cap Ereton (Canada) és Cornwall (Anglia) között sikerült összekötést létesíteni drót nélküli távirata segítségével. Az eső sürgöny, melyet így módon közvetítettek, az angol királynak szól: s Canada kormányzója adta föl. Ez a kísérlet tehát lehetővé tette, hogy az Atlanti tengeren át drót nélküli távirás segítségével összekötést tartassak fenn. Marconi huszonöt szót tud továbbítani percenkint s reméli hogy tegközelebb harmincöt szót sürgönyözhet percenkint. Ez az igazán osodás eredmény meg szolgáltatta most Viktor Emanuel olasz királyt, aki mint Rómából telegráfálják, a következő üdvözlő táviratot intézte Marconinál:

Igen nagy örömmel veszek tudomást az elért sikerekről, amelyek önnek újabb diadali jelentek és az olasz tudományak igen nagy dicsőségére valának.

A turkesztáni földrendés. Aszabadból jelentik: Mára virradó éjjele Andisában három erős lökést éreztek. Reggel ismétlődött a földindulás, aminek következtében a vasuti állomáson álló összes vasuti kosok megindultak. Mint hogy a szolgálati rendes teljesítése a megrémült vasuti személyzettel lehetetlen, a vasutigazgatóság ideiglenesen elzárta az andisani állomást és az egész forgalmat a fettesenkői állomásig terjedő vonalon. A szállításra katonaság ügyel fel. A földrendés egyre tart, naponta négy-öt lökést éreznek.

Házasság. Lendvai Sándornak, az Első Magyar Állami Biztosító-Társaság tervesvári vezetőtitkárának leányát, Margitot eljegyezte Kostyácz Dező tüzérlőhadnagy.

Diszes esküvő volt tegnap a dohány-utcai templomban. Dr. Földák Emu ügyvéd vezette előtöröz Heimbach Irénkét. Tanuk voltak: Adler Zsigmond kir. tanácsos és Földák Vilmos bankigazgató. Az esküvőn rendkívül nagy s előkelő közönség volt jelen.

Főfájást,

mely bármítől ered is, pár perc alatt meggyógyít a „Fortuna-Migrain-Pastilla” 1 dro 30 fillér, 6 drb 1-60 fillér, 12 darab 2-80 fillér Kapható SCHUBERT ARNOLD gyógyszerárban Budapest, VII. Csengery- és Dob-utca sarkán.

— **A borbély és a milliomos.** A Lipót-városban sokat beszélnek néhány nap óta, egy gazdag kereskedőről, egy borbélyról s egy ezer forintos bankjegyről. A gazdag kereskedő tegnapelőtt ezer forintot adott ajándékba a borbélyának, aki félre érte a nagylelkűséget, rohant a rendőrségre s jelentést tett.

— X. ur — mondta a borbély, — megőrült. — Megőrült? — kérdezte a rendőrtiszt. — Meg. — Miből sejtí ezt? — Nem sejtöm. Tudom bizonyosan. X. ur egy ezer forintos bankjegyet adott nekem ajándékba. Aki pedig manapság... — Hm, hm — tűnődött a rendőrtiszt. Ebben van egy kis igazság. Onnét van az ezer forint? — Itt van. A fodrász kivette az ezrest s az asztalra tette.

A dolog világos volt. Szegény X. ur csakugyan megőrült. A mai gazdasági viszonyok mellett senki fia nem dobálja józan észszel az ezreket.

A rendőrség legott meginvitálta X. urat, hogy személyesen is meggyőződjék elméleti álláspontáról. X. ur megjelent s a rendőrtiszt legott megkezdte a kihallgatást.

— Uram — mondta. Igaz-e, hogy ön Y. borbély urnak ezer forintot adott ajándékba? — Igaz — felelte a kereskedő. Lehet, hogy nem adtam neki annyit, mint amennyit megérdemelt volna, de a mai gazdasági viszonyok mellett...

A rendőrtiszt idegesen mozgolódott. — Bocsanatot kérek — mondta aztán — de ezer forintot nem szokás ajándékba adni csak úgy...

— Mondtam én, hogy szokás? De ha az ember az életét köszönheti valakinek, akkor... — Hogyan? — On a borbélynak köszöni az életét?

— Ugy van. Ez a borbély tíz év óta jár hozzám. Mindennap megborítvá. Három nappal ezelőtt is fönt volt nálam. Beszappanzott s a jobbarcomat már megborítváta, mikor hirtelen eldobta a borotvát, kapta a kalapját s elrohant. Nem tagadom, hogy káromkodtam, ordítottam s nem tudtam mitévő legyek így, félig leborotvált arccal. Utóljára is más borbélyhoz küldtem.

Ma reggel megjelenik Y. ur a lakásomon, bocsanatot kér tőlem, hogy ezt a gyalázatosságot elkövette rajtam, aztán hirtelen térdre borul előttem s azt mondja suttogó hangon, hogy egy nagy tüköt kell megválnia.

— Tüköt? — kérdi a rendőrtiszt izgatottan. — Igen. Tüköt. Y. ur elmondja ezután, hogy mikor tegnapelőtt szobámba lépett, rögtön feltűnt neki a nyitott Wertheim-szekrény, melyben ékszerek, értékpapírok és bankjegyek hevertek. Akközben elkészítette műszereit, egyre a szekrényt nézte s lassan-lassan az a gondolata támadt, hogy elfogja vágni a nyakamat s elrabolja a pénzemet. Rettenetes harcot vívott önmagával s úgy érezte, hogy nem tud ellentánni gyilkos vágyának. Utóljára is úgy segített magán vagy inkább rajtam, hogy eldobta a borotvát s elrohant.

Mikor mindezt elmondta nekem, a kasszába nyultam s ezer forintot adtam át neki, mert nagyon jól megtudom érteni, hogy ez az ember nem tehet arról, hogy bűnös gondolatai támadtak.

A lipótvárosiak, akik a történetet ismerik, csak azt a kommentárt fűzik hozzá, hogy ami az emberen nem esik meg, az csupa haszon.

— **A Cinquecento művészete.** Karácsonyi számunk egyik kiváló disze volt *Berzevichy Albert* a nagyveneráló államférfi és műtörténész értekezése a Cinquecento művészetéről. A nagyérdékű fejtegetés nem önkéntes munka, hanem mutatvány a kitűnő szerző egy nagyveneráló művéből, amely a Lempel R. (Wodianer) cgg kiadásában a jövő esztendő folyamán fog megjelenni.

— **Letartóztatott kereskedő.** *Weisz Lajos* ruha-kereskedő két évvel ezelőtt, mintán hitelezőinek 65.000 koronával adósa maradt, esőbe ment. Hitelezőivel azonban később kiegyezett és üzletelt a Kerespesi-uton tovább folytatta a régi szolid alapot. Ugyanis annyira jól tudta vezetni vagyoni viszonyait felől a budapesti nagykereskedőket, hogy rövid idő múlva ismét 26.000 koronával tartozott. Mikor most nagyobb lejáratú voltak esedékesek, rövid pár nap alatt üzletelt egészen kihűrtette s fizetlésképtelenségét konstátálta. A hitelezők fejtegetésére karácsony első napján a rendőrség letartóztatta.

— **Beszakadt osztona.** Ma délután három óra körül a külső Üllői-uton, a honvédelmi katonasági és az uton átvezető vasúti hid közötti a csatorna mintegy két négyzetméteres területen beszakadt. A budapesti szent-lőrinci villamos vasútnak az egyik vágánya éppen ezen a szakadékon vezet át s emiatt a villamos kocsi csak az egyik vágányon közlekedhetik.

— **A kereskedelmi utazók kegyeleto.** A Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesülete karácsony első napján jelentős ünnepség keretében leplezte le az egyesület első elnökének és első titkárnak, néhai domonyi *Brüll Miksának* és dr. *Guttmann Adolinnak* arcképeit. Jelentőssé tette az ünnepet, hogy részt vett benne az egész magyar kereskedelem s a kamarától kezdve minden kereskedelmi testület képviseltette magát. A kereskedelmi világ oszlopos tagjai közül ott voltak: *Sándor Pál* országgyűlési képviselő, *haraszti Jellinek Henrik*, *megyeri Krausz Lajos*, *Frits Péter* kamarai titkár, dr. *Schreyer Jakob*, *Falk Zsigmond*, *Hattí Tivadar*, *Szavost Emil*, dr. *Glückshtal Samu*, *Wollák Soma* és mások. Jelen voltak továbbá a kegyeletes ünnepen érdeklődő családtagok. Az ünnepi beszédet *Auer Róbert*, az egyesület nagyerődemű elnöke mondotta s lendületes szavakkal méltatta az utörök érdemeit, kiválóan hangsúlyozva azt a hazafias szellemet, melyek ők vittek az egyesület életébe. A beszéd végén hullott a lepel az izléses drapériával elhelyezett arcképekről és ekkor az ünnepi szónok lelkes tapsok között tett fogadalmat, hogy az egyesület mindenkor abban a hazafias szellemben fog működni, melyet az utörök jelöltek ki számára. Általánosabban jelentőséget adott a kegyeletes ünnepség az a rövid felszólalás, melylyel *haraszti Jellinek Henrik* csatlakozott az utörök érdemeinek méltatásához.

Nagyon időszerű, hangsúlyozta a szónok, hogy a kegyelet éppen most fordul vissza azoknak emlékéhez, akik a kereskedelem nemzeti irányba terelésén fáradoztak. Mert a kereskedelem vezérő alakjai a mai sulyosabb időben buzditást nyerne a hazafias munkára és nem csüggesztet el őket az a tünét, hogy a törvényhozás egyrészt sürgeti a nemzeti kereskedelmet, de másrészt megtagadja a hozzávaló eszközöket. Valamikor nagy angol park volt a magyar kereskedelem s lehet, hogy akkor az utak nem voltak benne eléggé szabályozva. Ma francia mintára megnyesik e parkban a fákat, szabályozzák az utakat is, de ezeken az utakon nem engedik szabadon járni a kereskedőket. Szomorú eltévelyedés ez és ilyen időkben jó, ha az érdeklődő kereskedelem összes faktoraik találkoznak egy kegyeletes ünnep összehangjában. Ebből a szempontból, ugymond *haraszti Jellinek Henrik*, ez az ünnep soha időszerűbb nem lehetett volna, mint éppen ma.

Az ünnepi közönség percekig lelkesen tapsolta az erőteljes nyilatkozatot s miután még a kereskedelmi utazók sorából *Surányi Armin* a közlegények nevében is hódolt a vezérek emlékének, a kegyeletes emléktűnnp bevégeződött.

— **Famunkások kongresszusa.** A magyarországi famunkások karácsony két ünnepnapján tartották meg idei kongresszusukat a fővárosban. A kongresszus tegnap délelőtti 9 órakor kezdődött a Dohány-utca 77. szám alatt lévő vendéglő nagytermében.

A gyűlést *Pelczéder Agoston* nyitotta meg s előterjesztette a szervező-nagybizottság jelentését. A gazdasági válság következtében a legutóbbi nagygyűlés óta a munkások helyzete nem igen javult. A munkabérek nagyon alacsonyak s átlag 14 koronára tehetőket hetenként. A szervező-bizottság a nehéz viszonyok között teljesítette kötelességét s 1898 óta a szervezkedés nemcsak nem hanyatlott, de erősödött is, mert 15 új vidéki szervezet alakult. Ezután *Bokányi Dezso* üdvözölte a nagygyűlést a szociáldemokrata párt vezetőségének nevében majd *Gross (Bécs)* az osztrák lamunkás-szervezet nevében üdvözölte a nagygyűlést. Ezután *Fuchs M. (Bécs)* emelt szót s azt mondta, hogy mikor ide belépett úgy érezte magát mintha nem is nagygyűlésen, de rendőrkaszárnában lenne. Már elszokott az ilyesmiktől, mert Ausztriában nemcsak a nagygyűléseken nincs rendőrség, de még a magyar munkások gyűlésein sem, akik Bécsben többet több szabadságot élveznek, mint idehaza. A ma délelőtti folytatódó gyűlésen a munkásvédelmet tárgyalták. *Pelczéder Agost* előadó hosszabb beszédében terjesztette elő javaslatát. Ebben a nyolc órai munkaidő megállapítását, teljes vasárnapi munkaszünetet, megfelelő munkabért, azonkívül hathatós növekedést követelnek. Végül felhívja a javaslat a munkásokat hathatós küzdelemre arra nézve, hogy a törvényhozást kérjék érdekeltek minden tekintetben kielégítő munkástörvények alkotására. A határozati javaslatot heves vita után elfogadták. A következő pont a tanonkérdéssel foglalkozott. *Kovacs Károly* előadó ismertette javaslatát. Rövidbe, minimális munkaidőt követel, azonkívül megszoritani a mesterek hatáskörét arra nézve, hogy az inasok munkarejtje ne zsákmányolják ki. A javaslat elfogadása után a különböző bizottságok megválasztását ejtették meg, mire az elnök a gyűlést bezárta. Délután a kongresszus az ipartörvény revíziójával foglalkozott, melynek során több előrelvő indítvány merült fel. Határozatlanlag ki-mondták, hogy az ipartörvény melőbbi revízióját sürgősen követelik, azonkívül a teljes sztrájkszabadságot és az ipartörvény azon rendelkezéseinek hatályon kívül való helyezését, amelyek az egyesülési és az agitációs szabadságot korlátozzák. A kongresszus még az amsterdami 1903. évi nemzetközi szociális kongresszuson való képviseltetésével foglalkozott, mely pont letárgyalása után az elnök a gyűlést folytatását holnap délelőttire halasztotta.

— **A Humbert-család kiadatása.** Párisból jelentik, hogy *Hennion* rendőrbiztos tegnap a spanyol határon levő Headeyeben átvette az ottani hatóságoktól *Humbert Frigyes*, *Humbert Teréz*, *Daurignac Paulinát*, *Daurignac Románt* és *Emilt* valamint *Humbert Évát*. *Humberték* átszállításánál a következő övintézkedéseket rendeltek el: *Humbert Frigyes*, a két *Daurignac* és hat ügynök külön osztályban és *Humbert Teréz*, *Eva* és *Mária* szintén hat ügynökkel külön osztályban lesznek. A saroküléseken mindenütt ügynökök fognak ülni. *Hennion* rendőrbiztos minden állomásos vizsgálatot tart. *Bülmecsek* nem tesznek a bűnösök kezére, ha csak valami incidens ezt szükségessé nem teszi.

Humbert Teréz most már tudja, ki árulta el rejtekhelyüket. Egy ugyanabban a házban lakó kishivatalnok, aki iétékeny volt a Humbert-családra, mert csak *Mugica* vámbívalnokkal érintkeztek, aki szintén szomszédjuk volt s erre bizták egyes pénzügyi dolgok elintézését. A Humbert-családnál alkalmazott takarítónő példálózásai voltak segítségére *Daurignac Román* személyazonosságának megállapításában. A képes lapokból hasonlítottá össze a Humbert-családot s mindenkit megismert, bár a férfiak szakált is növesztettek időközben.

Humberték madridi életéről *Mugica* vámbívalnokok egy újságíróval folytatott beszélgetése során a következőket mondotta még el. A család nagyon egyszerű lakást tartott és szegényesen ruházkodott. *Humbert Frigyes*, *Daurignac Román* és *Emil* tájképeket festettek, *Humbertné* és *Eva* leánya pedig idejüket sétálással töltötték el. *Mugica* egyszer megkérdezte *Daurignac Románt*, hogy miért hagyták oda *Franciourszolt*. A nélkül, hogy zavarba jött volna, azt válaszolta, hogy a családot politikai ügyek kényszerítették hazájuk elhagyására. A gyamu csak akkor támadt *Mugicában*, amikor *Humbertné* nemrég megbizta, hogy vegyen részére 200.000 frankért járadékokat. Azt kívánta, hogy a címletek *Mugica* nevére irassanak. Majd elszölte magát, mondván:

— Leányomnak ez az egyetlen vagyona!

— Hát leánya is van? — kérdezte csodálkozva *Mugica*. — Eddig sobsem emlegette.

Humberné elpirult és szemérmesen suttogta: — Ne is beszéljünk róla.

Most már az is kiderült, hogy a Humbert-család azt tervezte, hogy bizonyos idő letelte után *Buenos-Ayresbe* megy. Ott várta őket *Dalaza* asszony, aki *Daurignac Román* kedvese volt.

Páris, december 26.

A vizsgálóbíró *Armand Parayre* és *Aroué Parmentier* kihallgatása után fennmarotta a vizsgálati fogságot. *Parayre* tiltakozott letartóztatása ellen, kijelentette, hogy neki része nem volt uraságának üzemében, teljesen ártatlan. Kijelentette továbbá, hogy nem fog táplálékot magához venni, mert éhen akar halni.

Humbert Frigyesről ma az a hír terjedt el Párisban, hogy cellájában szívzselhűdés érte és meghalt. A hír sokáig tartotta magát, de aztán megérkezett *Madridból* a félhivatalos távirat, amely e hírt teljesen alaptalannak mondja.

— **A montecarlói olasz-francia párbaj.** *Santelli* Italo olasz vívómester a következő sorok közlésére kért fel bennünket:

A folyó hó 18-án *Monte-Carloban* olasz (*Vega, Francesco Pessina*) és francia (*Mérignac, Kirchoffer*) vívómesterek között lejolt párbajt a magyar lapok egyfémelyike oly színtelen tüntette fel, mint az olasz és francia vívómesterek összességére becsléseihi ügyének elintézését, mintegy a két nemzet vívótudományának mérközése gyanánt. Ezzel szemben a tényállás az, hogy e párbaj tisztán csak a négy mester magánügyéről folyt ki és hogy *Kirchoffer* vállán esett a legjelentékenyebb sérülés, míg a többi sérülésnél orvosi segítségem nem is volt szükség. *Kirchoffer* a nagyon rövidlétű *Vegával* vívott, míg *Luoen Mérignac* az 50 évesnél idősebb *Francesco Pessinával* mérte össze fegyverét. A nátnak előnyösen ismert *Charlo Pessina* az utóbbitan fia. Megjegyzendő, hogy a párbajt vívtólre és nem kardal vívták, minthogy a iranciak a kardvívást már egyáltalában nem űzik. Mindebből kitűnik, hogy ebből a párbajból az egyik vagy másik nemzet vívásnak fensőbbiségére következtetni nem lehet.

Lovag *Santelli* Italo vívómester.

— **Megakadt expresszvonat.** *Konstantinápolyból* táviratozzák: Hóúvás miatt a mai szerződéses vonat nem indult el. A dében elindult keleti expresszvonat visszatért.

— **Lopás a Nemzeti Kaszinóban.** Gróf *Bethlen Miklós* feljelentést tett a rendőrségen, hogy tegnapelőtt a Nemzeti Kaszinóban valaki kilopta a zsebéből 2000 koronát. A rendőrség megindította a nyomozást és miután a gyamu a markórra irányult, ma letartóztaták. A markőr tagadja a lopást, de a rendőrség ennek dacára folytatja ellene a vizsgálatot.

A megfagyott testrészek gyors és biztos gyógyítására az egyedüli szer a

„Halifax Fagybalzsam“

ára 1 kor. Kapható: Schubert Arnold gyógyszer-tárban, VII., Csengery- és Dob-utca sarkán.

— Egy család legyilkolása huszonhárom kopekért. Szürnyei gyilkosság színhelye volt a minap egy szibériai jaluska. A gyilkosság áldozatai egy jómódú kalmuk paraszt, felesége és tíz gyermeke; a gonoszlevők pedig: három Sumilov nevű orosz parasztlégény. A legidősebb Sumilov csakhamar kérekerült és a következőképpen mesélte el a gyilkosság történetét:

— Midőn katonai szolgálatomat teljesíttem s hazatértem szülőfalvamba, nem tudtam keresetre szert tenni és szürnyé nyomorral küzködtem. Midőn éhen-szomjan csavarogtam az utcákon, egy Dubkov nevű vén paraszttal találkoztam, aki így szólt hozzám:

— Ostoba íráter vagy, édes Sumilov ösém. Éhezél, pedig jómódra tehetnél szert. Gyilkolj meg néhány kalmukot, azoknak tömérdek pénzték van s azonnal hitelen kutyák. Tökéletesen mindegy, akár káposztafőjet vágsz-e le, vagy a kalmuk tar főjét.

Másnap három fivérrel megöltünk a kalmukot. Házigazdánk szivesen fogadott s vacsorával és éjjeli szállással kínálta meg. Éjjel nesztelenül felkeltünk, belopóztunk a kalmuk hálszobájába, agyon-szurtuk, majd feleségét és kis gyermekét is meggyilkoltuk. Tervünk azonban nem sikerült, mert mindössze huszonhárom kopeket találtunk az almáriomban.

— Munkások és fajsolkákeselők. Darányi Ignác földművelési miniszter ez évben 450 hű eszednek s munkának kitüntető oklevelet küldött s őket egyenként 100, illetve 50 korona jutalomban részesítte. A miniszter leiratban hívta föl a vármegyei hatóságokat és a gazdasági egyesületeket, hogy az átadás alkalmát tegyék ünneppé. — A földművelési miniszter kedves meglepetést szerez a kérészetit tanításhoz, az állami kertmunkás-iskolákban, az állami fajsolkákban alkalmazott és ki nem nevezett kertészeknek, kertésztanítóknak, fajsolkákeselőknek segéd- és alkerteszeknek, állandó munkásoknak, munkásoknak, munkásteljesítőknak és napszámosoknak. Leiratban tudatja velük, hogy tárcája terhére 1200, 600, illetve 120 korona évi nyugdíjra biztosítja őket az általa létesített országos gazdasági segítőpénztárnál.

— Amerika és a kivándorlók. Egy newyorki jelentés mondja el, hogy az amerikai bevándorlók helyzete napról-napra rosszabbodik, sőt már kezd elvisehelhetetlené válni. Washingtonban összegyűltek az egész állam bevándorlási biztosa, hogy az új bevándorlási törvényjavaslatot illetőleg megállapodásra jussanak. Ez az új törvény óriási csapást fog mérni az amerikai bevándorlóra. Ehhez járul még, hogy Ellis Islandon a jelenleg érvényben levő törvényt is oly nagyokú szigorral hajtják végre, hogy a deportáltak száma napról-napra növekedik. Az utóbbi két nap alatt 3000 odaérkezett bevándorló közül 400-at tartottak vissza inkuizitórius kezelés céljából. A kiküldött biztosok a legnagyobb kegyetlenséggel teljesítik hivatalukat és naponként mintegy 100 bevándorlót deportálnak. A bevándorlási hivataloknál évek óta szolgálatban levő egyének kétkedőleg rázzák fejüket és nem tudják az indokolatlan szigorúságnak okát adni.

— Lövöldöző házmaster. Monhat Péter házmaster a Dessewffy-utca 20. számú hában nem valami jó viszonyban van a lakókkal. A minap Kroll István cipész-segédet vevett össze. Már birokrakart menni Krollal, amikor az egy elkerülő a házmasterrel való verekedést, bezárkózott a lakásába. Monhat Péter erre hatalmának tudatában fejszét ragadott és azt betörte Kroll lakásának ajtaját, majd revolverrel a szobába lépett. A házbeliek erre lefogták a házmastert és átadták egy rendőrnök. Szerencsére a golyó nem talált senkit. A lövöldöző házmaster ellen a rendőrség megindította a vizsgálatot.

— A szibériai vasut tisztikara. Az új szibériai vasutról most adta ki az orosz kormány a hivatalos statisztikai jelentést, amelyben nagy részletességgel van felölve minden az új vasutra vonatkozó adat és tudnivaló. A jelentésnek kétségtelenül legérdekesebb része azonban az, amely a hivatalnokokkal és a szerződöttetett vasuti alkalmazottakkal foglalkozik. A statisztika hivatalos adatai szerint ugyanis 11.112 egyén áll a szibériai vasut szolgálatában, akik közül csak kétharmad részének lehetséges megállapítani, hogy milyen multja és foglalkozása volt mielőtt a vasut szolgálatba lépett, míg 3956 ember előéletét sűrű, titokzatos homály borítja. Ezeknek az embereknek legnagyobb részét elítelt fejeencek teszik, akik a fejezházból megsérülve bűnik nyomát eltüntették, más nevet vettek fel és alkalmazást vállaltak a szibériai vasutvállalatnál. Az összes alkalmazottak, tehát 11.112 ember közül, csak 473 végzett magasabb iskolát; egyáltalán valami iskolát pedig összesen 4000 ember járt közülük. A többi se írni, se olvasni nem tud. Az alkalmazottak között 1000 olyan egyén van, akiről hivatalosan meg lett állapítva, hogy rablásért, gyilkosságért, betörésért, vagy más egyéb bűntények miatt Szibériába voltak száműzve. Nem kevesebb, mint 597 gyilkos kapott a vasutnál vonatvezetői, pályafelügyelői és állomásfőnöki alkalmazást. Az orosz pénzügyminiszter, akinek tárcája a vasutügy is felöllel, egy kicsit megrostálta ugyan ezt a diszes hivatalnokai kart, de azért még mindig nem a szibériai vasutnak van a legbizalmasatgerjesztőbb tisztviselői kara.

— Apagyilkosság. Szegeárdról írják: Alsó-Nyék tolnamegyei községben ifj. Sós Zsóko Péter f. hó 28-ikán id. Sós Zsóko Pétert meggyilkolta. A tekintélyes gazda elment ugyanis a délelőti folyamán korbély fiáért a korosmába, aki ezért annyira megharagudott atyjára, hogy kést rántott elő és háromszor beledölte szerencsétlen atya testébe, aki rögtön meghalt. Az apagyilkost ma Szegeárdra kísérték a csendőrök.

— Színházadás. Berendorból táviratozzák, hogy az ottani színház nézőterén tűz ütött ki s az egész nézőteret megrongtatta. A tüzzelégő egy óra alatt eloltotta a tüzet, amely a rendkívül heves vihar következtében a fűtőkészüléknek át támadt. A berendori színházat 16 millió korona költséggel Krupp Arthur, az ottani főmárgyár tulajdonosa építtette és két évvel ezelőtt nyitották meg királyunk jelenlétében.

— Tolvajvilág. A rendőrség letartóztatja Varach Izrael munkanélküli munkást, aki Ersekujvárott dr. Percsényi Henrik ügyvédől egy 600 koronát érő nyakkendőöt ellopott. — Strasser Emil maganzót föld-utca 28. számú lakását tolvajkucsalos felnyitották, de csak egy hatvérteli revolvert vittek el. — Tolvajkucsalosok jártak Moray Pál pénzszedő lakásán, anonnán 400 koronát érő ruhát, özevgy Frank Ignác varrónál Hógy-utca 22. számú lakásán, honnan 1000 koronát érő A. F. monogrammos ruhát, Reszt György bormérő klauzál-utca 7. számú pinócéjében, honnan 40 liter bort. sonkát és szivarokat János Róza terelőn Oriás-utca 29. számú lakásán, anonnán ruhaneműt loptak el. — Fenti Elek azezedes Tüzó-utca 22. számú lakásába is benyitották, de az ezredes családja otthon volt és így a betörők az ablakon keresztül elmenekültek.

A szász trónörökös négye.

Ludapest, december 26.

Lujza szász trónörökösnek ezidőszent még teljes visszavonultságban tölti napjait a genfi Angletterre-szállóban, ahol mintegy erős váróbi szervezkedik az ellentállásra a drezdai udvar támadásai ellen. Jól tudja, hogy ennek az ellentállásnak szövetség kell lennie, mert teljesen tisztában van azzal, hogy mi várna rá, ha ereje elhagyja. Az eddigi példákól okulni kíván, s nem akarja tűrni, hogy a minden székkel, jóval kínálózó szabad életből a szanatóriumok gyótró és unalmas fogságába kerüljön. Testvéréről, Lipót Ferdinándról olyas hir érkezett, hogy már odahagyta Genét és nyilván Afrika felé utazott. Egy magántáviratunk még azt az érdekes hirt is hozta meg nekünk, hogy az egész Giron-historiát a szász udvar fundálta ki, hogy a trónörökös-térj reputációja ne szenvedjen tulságosan.

(Klastrom, vagy örültek háza.)

A Sächsische Arbeiterzeitung, Drezda legnagyobb szociáledemokrata lapja, egy a szász udvarhoz közel álló személyiségtől érdekes értesüléseket kapott a trónörökösnek szükését megelőző időről. Ez az udvari főruha a következőket mondja:

— Az újságok sok küllött dolgot közölnek a szász trónörököséről s a szász uralkodócsalád tagjaihoz való viszonyáról. Annyi azonban közüdmásu tény, hogy a trónörökösnek Drezdában nagyon boldogtalanok éreze magát s boldogult Albert király kivételével valamennyi Wettin enfant terriblenek tartotta. A király rendeletére olyan hölgyeket adtak mellé, akikkel nem rokonszenvezett, s akik folyton szemmel tartották őt. Azt hitte, hogy százele intrikát szönek ellene és mikor a boltokban bevásárolt, még akkor is félenken kérte a belegezésüket. Utóbbi időben a trónörökösnek annyira elkomorodott, hogy ez visszahatót a külsejére is. Arca alaposan megváltozott. Derült dedéje folytán természetes volt, hogy szivesen társalgott Gironnal. Mikor a trónörökös sógoránál időzött Salzburgban, azaltal a trónörökösnek, kinek nyakas természetét rendkívül bántotta az, hogy udvari ceremóniák járna alá akarták hajtani, mindjobbban kereste Giron társaságát. A környezet a legkisebb eseményről is értesítette a királyt, mire Giron azonnal elcsapák, s a hercegnő háziújságát kapott, de ezt csak akkor akarták foganatosítani, majd ha a trónörökös, lábának meggyógyulása után, visszatért Drezdába.

A király eleinte a válás mellett volt, ezt azonban a pápától nem lehetett kieszközölni. Erre a család azt követelte, hogy a trónörökösnek kolostorba vonuljon. Ez ellen a hercegnő természetesen erőlyesen tiltakozott s Salzburgba akart menni, visszatérni a szülői házhoz. A család erre azt követelte, hogy válaszszon a kolostor vagy az örültekháza közt. Erre azonban idő már nem volt, mert a hercegnő idejekorán megszökött, különben valószínűleg idegyógyintézetbe internáltak volna.

A trónörökösnek már házassága első esztendejében is gyakran kapott szobafogságot a legcsékélyebb etiketvétségkért, ha a villamos vasuton ment, vagy ha a megszállott helyen kívül kerékpározott, megbünteték. Albert király életében még csak el tudta viseini

ezeket a kellemetlenségeket, aki a vidám trónörökösnek életmódját nem nézte valami tulságos szigorral. Másképp volt ez aztán, amikor György király trónra lépett. A király s leánya. Matild hercegnő, zárkózott természetűek, a világtól teljesen elvonulva, csendesen s maguknak élnek s épp ezért gyakran érték heves szemrehányások a trónörökösnek, aki nem akart engedelmessékedni s gyermekeit is szabadon és természetesen módon akarta nevelni.

Drezdából jelentik, hogy a trónörökösnek elhatározását, úgy látszik, sokkal mélyebb erkölcsi okok érlelték meg, mint ahogy az első tekintetre látszik; amennyiben beavatott udvari körökből az a hir szivárogt a közönség közé, hogy a trónörökösnek hirtelen elutazásának súlyos természeti megtelegedése volt az oka, amelynek következményei, tekintettel a hercegnő jelenlegi állapotára, egyenesen beláthatatlanok. Mikor a trónörökösnek bajának természetét felismerte, ropant felháborodott. Azonnal orvosához fordult, aki szigorú gyógykezelést rendelt, amely hetekre, esetleg hónapokra fog terjedni. A trónörökösnek elkeseredésének különben kifejezést adott Unger festő villának megtekintésénél is, amikor is így sóhajtott fel fájdalmas hangon:

— Istenem, ha nekem egy ilyen házam volna, amelyben egyedül élhetnék!

Távozásának terve azonban akkor érlelődött meg felében, mikor André Giron elbocsátották.

Az elbocsátás az ő tudta nélkül történt, ami felett a trónörökösnek mód felett elkeseredett. A trónörökösnek és a fiatal nyelvmester közötti viszonyról a környezet csak nagyon keveset tudott, az azonban feltétlen bizonyos, hogy ez a viszony csak tisztességes és árthatlan természetű lehetett. Szászországban különben ma általánosan azt beszélik, hogy a trónörökösnek csak azért vitte magával Giron, hogy a gyűlölt szász királyi családba való visszatérésének teljesen utját vágja.

Drezda, december 26.

(Saját tudósítónk távirata.) Itt erősen tartja még magát az a vélemény, hogy a nyelvmester historiáját nagyobbára az udvar találta ki. A dolgot azért költötték, hogy a trónörökösnek mint férjért tisztára mossák.

Genf, december 26.

Lipót Ferdinánd főherceg, aki a szász trónörökösnek és Gironnal egyidejűleg érkezett a Hotel d'Angleterre-be, ma elutazott Genfből, de Lujza hercegnősszony itt maradt. A trónörökösnek minden öszekötötést megszakított a szász udvarral.

Drezdából egy udvari hivatalnok érkezett ide. Az illető eddigelő nem tudta minden kétséget kizárólag megállapítani a trónörökösnek kísérőjének személyét. Az udvari hivatalnok azt hiszi, hogy a trónörökösnek kísérője egy fiatal udvari orvos, aki a trónörökösnek legutolsó lebetegedésekor kezelte.

Az udvari orvos, akit a drezdai udvari hivatalnok a szász trónörökösnek kísérőjében felismerhetni vél, 25 éves, magas, karsu, rendkívül szép férfi. Az udvari hivatalnok ma elutazott Genfből, mert a trónörökösnek elhatározása megmáshatatlannak.

Itt azt beszélik, hogy Lipót Ferdinánd főherceg rendezte testvére szükését. Az is tény, hogy a főherceg Dél-Afrika köztül.

Az olasz rendőrség nagyon kényes megbízást kapott. Utasították ugyanis egész Olaszország rendőrségét, hogy ha a szász trónörökösnek a Rivierára utaznék, vagy bárhol Olaszország területén tartózkodnék, állapítsák meg, hogy mikor, hol és milyen körülmények között születik meg a trónörökösnek gyermeke, amelyet most a szive alatt hord. Ez az utasítás egy körözvény pontos-ságával kíván meg minden körülményt az olasz rendőrségtől a születendő gyermekre nézve.

Bécs, december 26.

A Neues Wiener Tagblatt közli holnapi számában: Salzburgban december 11-én a tocsanai nagyhercegné udvari ebéd volt, amelyen Lajos Viktor és Lipót Ferdinánd főherceg, továbbá Lujza szász trónörökösnek is megjelent.

Lipót Ferdinánd főherceg és nővére, a szász trónörökösnek olyan vidámak és beszédesek voltak, hogy senkiesem sejtette tervüket. Néhány órával később történt a szükés.

A salzburgi udvarnál az első pillanatban azt hitték, hogy a főherceg csak azért kísérté el lugát, hogy meggondolatlan lépéstől óvja.

Lipót Ferdinánd főhercegnőnek évi 32.000 korona apánása volt ezredesi fizetésén kívül; a főherceg sűrűn küzdött anyagi zavarokkal és atya nemrég is rendeste zilált pénzügyi viszonyait.

A testvérek vagyona most nem több, mint amennyi értéket képvisel a trónörökösnek ékszer; ez felér körülbelül 200.000 koronával s ehhez járul Adamovich kisasszony csekély pénze, amit a főhercegtől kapott.

Arról, hogy mihez akarnak fogni a testvérek,

semmit sem tudnak. Allítólag Amerikába készülnek kivándorolni, de azt is híresztelik, hogy *Lipót Ferdinánd* főherceg Dél-Afrikába fog szerencsét próbálni. A trónörökösnek jövő szeptember 15-én politikai helyzetét illetőleg a szász udvarnál azt várják, hogy *Lujza* hercegnőnként le fog mondani a szász trónhoz való jogairól s minden igényéről, de ha ezt nem teszi, akkor hivatalosan meg fogják fosztani azoktól. Ismeretes dolog, hogy *Lipót Ferdinánd* főherceg már egyszer szakított Adamovich kisasszonnyal és évi járadékot biztosított neki szerződés útján; ezt az okmányt Adamovich kisasszony is aláírta. Nem-sokára azután megújult a viszony.

(A hercegnő ultimátuma.)

Genfből táviratozzák: *Lujza* trónörökösnek még itt marad. *Lipót Ferdinánd* főherceg azonban ma váratlanul elutazott. A trónörökösnek a fogadó kapujáig kísérte a fivérét, aki kocsiába ült s egyenesen a vasuti pályaházhoz hajtott. Azt mondják, hogy a főherceg Dél-Afrikába megy, ámde erre a feltevésre nincs biztos adat. Adamovich Minna ez-ídszerint nincs a főherceg társaságában.

A trónörökösnek irásos ultimátumot küldött Drezdába, ebben kijelenti, hogy az udvarral minden összeköttetést megszakított s ügyének elintézését egy genfi ügyvédre bízta. Egész nap nagy tömeg ácsorog az Angletterfőfogadó előtt, ahol a trónörökösnek lakik s aki épp e miatt egész nap nem távozik szállásáról. Hogy milyen váratlanul érte a hercegnőt az elutasítás, kitesztés abból is, hogy Genfbe érkezésekor sem ruhája, sem fehérneműje nem volt, úgy hogy mindent Genfben kellett vásárolnia.

Úgy látszik, hogy arra az esetre is gondoltak, hogy a trónörökösnek távozik Svájcból és Olaszországba utazik, s ez esetben valamit terveznek ellene. Mert itt megtudták, hogy az olasz rendőrség Rómából egy valóságos körözlevél kíséretében kapta azt a szigorú utasítást, hogy ha a trónörökösnek olasz területre lép, ezt rögtön állapítsa meg s adja tudtul Rómába.

Genf, december 26.

A hercegnő jelenlegi tartózkodása helyén egy bécsi lapnak a levelezője kihallgatást kért a trónörökösnetől, aki nem fogadta az újságíró, ellenben megfenyegette neki, hogy Lachanelle ügyvédet felhalalmazta a következő kijelentésre: A trónörökösnek fivére, *Lipót Ferdinánd* főherceg kíséretében érkezett Genfbe, aki azért jött vele, hogy tanácsosai állása. A trónörökösnek nem tér vissza Drezdába, mert attól fél, hogy azonnal örülnek fogják deklarálni és elviszik az örütek házába — ezt el akarja kerülni, mert neki semmi baja sincs, ő egészséges. Időközben azonban ügyvédje mindazokat a lépéseket meg fogja tenni, amelyek házasságának felbontásához vezetnek, akár Genfben, akár Bécsben. Drezdában vagy Lipósen, hogyha lehetséges, az ügyet békésen fogja elintézni.

Genfben a trónörökösnet állandóan megfigyelik Schwarz rendőrbiztos közegei.

Bécs, december 26.

A *Neues Wiener Tagblatt* genfi levelezője ma beszélt a szász trónörökösnek ügyvédjével, dr. Lachanellele, aki azt mondotta, hogy a trónörökösnek ügye nagyon bonyolult s pörének kimenetele szerfelett kétséges. A trónörökösnek Genfben fogja bevárni a törvénndíket. Sokkal egyszerűbb *Lipót Ferdinánd* főherceg ügye, aki minden aggodalom nélkül nézhet jövője elébe.

Monoklis hölgyek.

Amerika előkelő hölgyei monoklii herdanak.

Előkelő urak szemében
A monokli mi szép dolog,
Hát még ha zsinórján kevélyen
Az új körül ring és forog.
Forogva jobbra, lengve balra,
Mily elegáns, mily csillogó.
Ah, szeg a monokli divatja,
S foglyul ejt mindenkit... Oh!

De hölgyzemekben mindidáig
Csak orfeumban volt a sik,
Hogy lényes monokli cikázik
S ez léfészemnek jól esik!
De tág az orfeum világa,
Divatja messzire ható,
Elszáll tengerre, más határra
S foglyul ejt mindenkit... oh!

A lady monoklis szemében
Egy monoklis úr belenéz
Fénylőben süt a nap az égen,
Kezet keres titkon a kéz.
A kar kitarul ölelésre,
A kezdet édes, biztató... .

Lesiklik a monokli végre... .

S egy hosszú csók elcsattan... oh!

De hogyha jobban megvizsgálom,
Hát kissé furcsa az eset,
Miért monokli? . . . ugy találom,
Ha végül mégis leessét.
Hogyha két szem egymásba nézett,
S két szív egy peroban dobbanó,
Úgy a szerelmes, szent ígézét
Monokliitan is elfog, — oh!

N.

Amit ők tébolynak hívnak.

— Karácsonyi jelenet. —

A herceg: No mi újság, marsal?

A marsal: Az idő szép, fenség.

A herceg: Ah, ragyog a nap, csillog a liget fáin
s a zuzmara s jégvirágos ablakok mögött gyermekek
tapsolnak a karácsonyfa ragyogásában... .

A marsal: Nincs önnek láza fenség?

A herceg: Nincs éneke semmi bajom. Csak
arra gondolok, hogy ma este, amikor aránylag a leg-
több ember jól érzi magát, még mindig oly sok a
nyomorúság ezen a földön, hogy ki tudnék köpni, ha
ugy elgondolom.

A marsal: Fenség, engedje legkegyelmesebben
megjegyezmem, hogy ön a telforgatók statisztikája szer-
int számít s így... . Nincs önnek láza?

A herceg: Mondtam, hogy nincs. Csak mielőtt
ön bejött, gondolkodtam kissé.

A marsal: Korábban kellett volna bejőnnöm.
Általában, fenség, ha egyedül van, sokte gondolkoz-
zék. Inkább aludjon.

A herceg: Mily szép is az, milliókért tenni va-
lamit... .

A marsal (tjeden néz körül): Furesa. Azonnal
telefonálni fogok.

A herceg: Szabadon élni, azt tenem, amit aka-
runk, azt olvasni, ami tetszik, azt szeretni, akit sze-
retünk... .

A marsal (a telefonál): Halló... . Kérem azonnal
a doktor urat... . Hogyan?... . Azt éppen nem.
Halló!... . Igen, igen... .

A herceg: Egyik ember olyan, mint a másik.

A marsal (sápadtan kapaszkodék az asztalba):
Fenség, én félek öntől... .

A herceg: Minden embernek joga van élni.

A marsal: Jesszus!

A herceg: Mindnyájan egyenlők vagyunk.

A marsal (A belépő orvoshoz): Hallja, doktor ur?

A herceg: Szeretni kell az embereket.

A marsal: Szegény... . Délben még egészen
egészséges volt... .

(Tíz perc múlva):

A herceg (a kocsiban): Mondja, kedves doktor,
mért adtak rám ezt a furcsa kabátot... . semmi me-
legem nem tart... . és abszolúte nem tudok mozdulni
benne... .

—o—

FŐVÁROS

(*) Az új kézbesítési eljárás. A közigazgatás egyszerűsítésével kapcsolatos új kézbesítési eljárás szerint január elsejétől a vidéki hatóságok aktáit a fővárosban nem a kerületi elüljáróságok, hanem a rendőrség bejelentő-osztálya kézbesíti. A fővárosnál így huszonkét kézbesítő állóságosság lesz. Az volt a megállapodás, hogy a rendőrség a kézbesítőket átveszi, most azonban arról értesítette a rendőrkapitány a fővárost, hogy nem veszi át a kézbesítőket, majd ő maga fog gondoskodni az embereiről. A főkapitány újabb állásfoglalása nagy meglepetést okozott a város-
háznál, mert a huszonkét ember január elsején állás nélkül marad. Egyrészt más városi szolgálatban fogják alkalmazni, a nagyrészt azonban kénytelenek lesznek nyugdíjazni. Azok tehát tíz-tizenöt. sőt husz évi szolgálat után most egyszerre kenyer nélkül maradnak, mert a rendőrkapitány nem akarja a főváros embereit alkalmazni. Ami nem egészen érthető, mikor kötelességüket hiven teljesítő emberek kenyeréről van szó.

(*) A Kossuth-mauzóleum. A főváros tudvaleg Stróbl Alajost bízta meg a Kossuth-mauzóleum építésével. A mauzóleum építésére felügyelő bizottság főhivta a művészt, hogy a hatás fokozása érdekében módosítsa a terveket. A művész a kívánt módosításokat végrehajtotta, most azonban újra át kell dolgozni. A mauzóleumot ugyanis úgy tervezték, hogy három sirlily lesz alatta. Időközben azonban e határozatiak, hogy hét sirlily legyen a mauzóleum alatt. A terveket tehát alaposan át kell dolgozni. Az építő-bizottság főhivta a művészt, hogy január végeig csinálja meg a módosított terveket.

(*) Jubileum. A székesfővárosi házinyomda könyvrendelése a művezetője *Köberling* Károly, december hónap 27-ikén tölti be a fővárosi szolgálata 25-ik évét, amely alkalommal a könyvrendelése személye-
zete, *Jauernik* Nándor igazgató vezetés mellett, díszes kiviteli emléklapot adt neki, amelyet a polgármester és az ügyosztály vezető tanácsos is aláírt. Este a *Typographia* dalkarának a közreműködésével, hangverseny, társas vacsora és táncmulatság lesz a budai Vigadóban.

(*) A IX. kerületi városbírói állás. Ezt az állást az új utáni második vagy harmadik rendes közgyűlésnek fogják választani utján betölteni. Két jelölt párt, akik eddig: *Gráf* József titán-nyágyiparos és *Kurjást* Miksa könyvnyomdász és fővárosi bizottsági tag, *Márkus* József. főpolgármester a legközelebbi közgyűlésen fogja kitűzni a városbírói állásra való jelentkezés határidejét.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Operaház. Az új Lohengrin, aki ma este mutatkozott be közönségünknek, Monsalvat hegyéről via London érkezett hozzánk. *Brozel*, a Covent Garden színházban játszó staggione tenoristája orosz születésű, de már évek óta működik angol földön, a nyáron pedig Logét énekelte Bayreuthban. Énekeltek színházunkban olaszul, franciául, lengyelül, sőt már magyarul is, — ma este pedig először hangzott fel az angol nyelv. *Brozel* fölöttébb intelligens és muzikális énekes. Akinél egyik legszébb érénye az óvatosság. Soha óvatosabb Grál-lovag még nem mentette ki Elzát szerencsétlenségéből. Harpagóni ökonómiaival kezeli organumát, amely — különösen a közpözo regiszterben — baritonális színezete dacára elsősorban lírai cölökra alkalmas. Pedig tenorja nem egészen lérfias akcentokban érvényesül és egy-egy kinyitott felsőhangnak meglepő volt a lényes és a melegsége. *Brozel*, aki ensembleben egyáltalán nem énekel, jelenetről-jelenetre fokozódó sikert aratott. Az első felvonásban csalódást keltett, a második felvonásban egy-két piasszikus irázisát hálásan fogadta a közönség, a harmadik felvonás duettjéből hiányzott a meggyőző melegség, ellenben a Grál-monda és a bucsuzás jól sikerült, anélkül hogy a szivekbe markolt volna. *Brozel* intelligens és muzikális énekes, de egyéniségéből hiányzik az érdekesség és a szívhez szóló bensőség. Elzát *Kaczér* Margit énekelte, aki a brabanti herceglány szerepére egyre sok tanulmányt fordít és pedig nyilvánvaló eredménnyel. Az első műsor szerint *Vasquez* grófinának kellett volna énekelnie Elzát, de *Máder* igazgató végül *Kaczér* Margitnak osztotta ki mára a szerepet, hogy a bábeli nyelvzavart elkerülje, az angol Lohengrin t. i. olasz. Elzával került volna össze *Díóssy*-*Handel* Berta asszony Ortrudja játék és ének dolgában egyaránt stilszerű pompás alakítás, — *Ney* Dávid királya és *Beck* Vilmos Tolramundja ismert kitűnő alakítások. Sok dícséretet érdemel *Mihályi* (hírnök) is.

** Műb. Karácsonyi ünnepe első napján zsufolt ház előtt került színre a *Népszínházban* *Niobe*, melyet a vidéki színházok sorra adnak elő s debreczeni és aradi nagy sikerű bemutatója után a jövő héten *Nagydradon* kerül színre. Csütörtöki előadásán *Hetty* szerepét *Harmat* Ilona játszotta s kitűnő elődje *Ledólszky* Gizella után is nagy sikert aratott. Folyton fejlődő kedves játékát, szép énekeit zajosn megtapsolták. Az előadás lelke természetesen *Kury* Klára és *Kovács* Mihály volt.

** Nyáze-hangversenye. *Ysaye*, a hegedű nagymestere egy csapásra hódította meg közönségünket, amely ma délután ismét szintűltig töltötte meg a *Vigadó* nagyertermét, hogy a virtuóz-játékban gyönyörködjék. *Ysaye* a *Fülszínház* Társaság zenekari kísérete mellett először is *Bruch* második koncertjét játszotta elragadó bensőséggel, majd *Beethoven* hegedűversenyét hallhatunk, amelynek előadásában a virtuóz csalahatalan stíléréke dominált, — végül *Vioux* temps első hegedűkoncertjét élveztük, amelyet *Ysaye* lüktető ritmussal, élánnal és szédítő technikával tolmácsol. A legnagyobb elismeréssel kell megemlékeznünk a zenekarról is, amely kifogástalanul kísérte *Ysaye* játékát, — majd pedig *Svendson* szimfoniájának rondóját adta elő kitűnően *Kerner* István jeles vezénytele alatt. A közönség lelkesen ünnepelte *Ysaye*-t — és mellette *Kornert* és a filharmonikusokat.

** Az Operaházban holnap, szombatn, *Észak* csillaga kerül színre, ebben az időnyben először. A szereposztás a következő: Katalin — *Blätterbauer*, aki e szerepet ez alkalommal énekel először, *Fraskovic* — *Szilágyiné*, *Natalia* — *Payer* M., *Ekimona* — *Váradi* M., *Péter* — *Ney* D., az asztalos — *Gabor*, a lepenysütő — *Kertész*, *Gricenko* — *Hegedűs*, *Reymond* — *Szendrófi*, tábornok — *Várady*, ezredes — *Kornai*, kozák alistas — *Kiss*. násznap — *Ney* B. Évi bérlét 147. sz., havi bérlét 18. sz.

** Műsorváltozás. A *Magyar Színházban* a vasárnap délutánra hirdetett *Nememepiació* előadása közbejött akadályok miatt elmarad és helyette a népszerű *Sötét kamara* kerül színre. *Szelestey* Klával a fő női szerepben.

Színházak, szórakozó helyek.

M. kir. OPERAHÁZ.

Szombat, 1902. december hó 27-én

Észak csillaga.

Opera 3 felvonásban. Zenéjét szerzte Mayerbeer. Szövegét írta: Scriba, Fordította Havi Mihály.

Személyek:

Michaeloff	Ney D.	Tsermeteff	Várady
Skarrowszky	Gábor	Karmeloff	Kornai
Katalin	Blätterbauer	Ismacloff	Kiss B.
Praskovia	Szilágyino	Tiszt	Mihályi
Danielovic	Kertész	Natalia	Payer
Gricenko	Hegedűs	Ekimonda	Váradi M.
Reynold	Szendrói	Munkás	Juhász

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. december hó 27-én.

Az utolsó levél.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Sardou V. Fordította: Fái J. Béla.

Személyek:

Block Prosper	Cászár	Tairio	Gabányi
Vanhore	Gyenes	Colomba	Vizvárné
Clarisse	Gró L.	Paul.	Náday J.
Mártha	Molnár R.	Busorler	Hetényi
Suzanne	Lánczy	Solange	Boér H.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. december hó 27-én.

Déltűn 3 óraker mérsékelt helyárralakt:

Előszór:

Liliomszál.

Énekes tündérrage hat képbén. Irta Komor Gyula. Zenéjét összehallotta Kun László.

Egyedem Gyözö Amrász Kazaliczky
 Filloxera Makrézöny Aranka Varga
 Liliomszál Harmath Devia Vendrei

Este:

A doktor úr.

Bohózat 3 felvonásban. Irta Molnár Ferenc.

Dr. Sárkány	Góth	Marosini	Nikó
Puzsér	Hegedűs	Az igazgató	Kazaliczky
Sárkányné	Csillag T.	Földrajztanár	Gyözö
Lenke	Varsányi	1. rendőr	Gyarmati
Csathó	Fenyvesi	2. rendőr	Dayka
Cseresyés	Szerény	Szobaleány	Varga
Bertalan	Tapolezai		

K. z. d. te 7 1/2 óraker.

NEPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. december hó 27-én.

Bob herceg.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Írták Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerz. Huszka J.

A királynő Krecsányi Táncestern Ujvári
 György, fia Fedák Sári Tom bátya Szordahelyi
 Viktória Dóri Annie, lánya Ledofszky
 Lancaster Haskó Plumpudding Nyárai
 Pomponius Kovács M. Gipsy Kiss M.
 Hopmester Solymosi Pickvik Németh

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. december hó 27-én.

Falmay Ilka asszony vendégfelléptével.

Niniss.

Énekes bohóság 3 felvonásban. Irta Hennequin és Millaud. Fordította Csepreghy Ferenc.

Személyek:

Korniszky	Faragó	Anatol	Ráthonyi
Niniss	Falmay	Desabietto	Giróth
Groigre	Sziklai	Dupiton	Hidvégyby

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. december hó 27-én.

A megváltás.

Irta és felfolvassa Heek János országgy. képviselő

Kezdeté 7 1/2 óraker.

FOVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató Nagymező-utca 17.

Luna asszony

Lincze Pál operettje Tarka Szinpad

különlegességi programmi
Az előadás 8 óraker kezdődik.
A télikerben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangverseny.

Használjon Kerpel-féle Kézfinomító

folyadékot, mely a kezét 3 nap alatt barsónysimává és hófehérré teszi. 1 liter 90 fillér. Kerpel győgyár, Budapest, V., Lipót-körút 28. 4 üveg rendelésnél franco.

Megérkezett:

Müncheni Tafel-Pschorrbräu

a kontinens legújabb maláttartalmú sörre, tervelt védett szecessius kiváltó palackokban higienikusan töltve. Szétküldés minden irányban, helyben 10 palacktól hához szállítva, vidékre (1 láda) 50 palacktól feljebb budapesti állomásra bérmentesen.

Kapható minden jób fűszer- és csomagolóüzemben, valamint előkelőbb kávéházak és szállalat éttermekben.

Telefon 59—89.

Peissel Henrik
vezérképviselő
VII., Dohány-utca 57.

KÉZIMUNKÁK

hímző-, kőto-, horgoló-pamutok és szelvények, nemkülönbözve hímzőszövetek rendkívül nagy választékban, ezabbt gyári árny kapuak.

Bérczi D. Sándor
kézimunka nagyiparosnál
Budapest, Király-u. 4.

264 oldalú képes árjegyzékemet 2000 eredeti kézimunka-rajzzal ingyen és bérmentesen küldöm.

Viktória hímzőszeg elsőrendű 6 korona.

Point-Lace szalagok rendkívül nagy választékban vannak raktáron. Mintákkal szivesen szolgálak.

Ideal

irógép szonnan és állandón látható léssal. Beépített tizedes táblatorral rovatilag munkához, kötségtvetések, számlák írásához.

Legnagyobb áptó képesség!

Teljesen acébból. Drótáthátérek és spirálrugók teljesen megléve.

Számoló gépek!

Prospektust, tásmintákat küld és a gépeket díjtalanul bemutató a vezérképviselőg

SCHOTT II. és DONNATH
Budapest, VII., Erzsébet-körút 1.

A 13912. számú „Hajlékony spirális fémtömlőből álló védőköpenyvel burkolt hajlékony fémcső” című, 1898. augusztus 19-ről kelt magy. szabadalomra vevők vagy engedélyesek kerestetnek.

Szíves ajánlatokat „W. G. 8085” jel. alatt Mosse Rudolf, Bécs, I. Seidlersättö 2. továbbít.

Csuz és Köszvény

legmacsabb, sőt idült bántalmait ellen valamint oly letégeknél, kik 10—15 évig szenvedtek a különféle szerekkel, sőt gyógyfürdők is sikertelenül használtak. a

Zoltán-féle kenőcs

már néhányszori beczereslést után németek enyhü est, hanem gyógyulást eredményezett. mit hiteles orvosi nyilatkozatok és ezer meg ezer bárki által megkintethető köszönölevé igarol.

E csodáshatású kenőcs ára 2 korona. az egyedül készítő

ZOLTÁN BÉLA

gyógyszerárban
O. os. kir. fensége József főherceg udvari szállítója.
Budapest, V., Sétáló-utca (Szabadárj-tör sarok).

Szabadalmakat

Kieszközül és értékesít

PATAKY H. és W.
utóda

dr. Wirkmann József
hites szabadalmi ügyvivő
Erzsébet-körút 42.
Fővárosi igazgatóság és posztpostinszinyen.

Legalkalmasabb ujévi ajándék

elegáns kivitelű fényképek, melynek drábát 1 frt, 2 és 3 frtot lehet készíttetni. Kis fényképek újkai nagyjelűek olagáns kerettel 10 frtot.

Waitzner
fényképeszeti műintéze
Budapest, Erzsébet-körút 20

Pénzkölcsön

sorajegyekre és árt-keppirokra. Mással szalagban levő papírok kivételével és azokra magasabb kölcsön adatik igen olcsó kamatok mellett. A kölcsön havi részletekben is törleszthető. Vidéki megbízásokra különös gond fordítanak.

lfj. Schön Armin
BANKHÁZA
Budapest, Erzsébet-körút 48.
(Rozsa-udvar szomszédságában).
ALAPITATTOTT 1884-ben.

Télikabát 32 kor., szőrme saccó 40 kor., városi bunda, shawlgallérral 135 kor. mindég raktáron van Rothberger Jakab eskász. és kir. udvari szállítónál Budapest, Váci-utca 6.

!!! FELHIVÁS !!!

BUTOR.

raktáron készletben levő összes asztalos- és kárpitozott butorokat átköltözés miatt minden elfogadható áron eladom!

Dósa Kálmán

Budapest, Erzsébet-tér 18., sas-utca sarok.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operabáz	Nemzeti színház	VI. sz. ház	8e színház	Magyar színház
d. u. Vasárnap este	Denerér	Monna Vanna	Louise	Bob herceg	Niniss

Magyar Könyvtár

Szerkeszti: **RADÓ ANTAL.**

Kiadja: **LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai)** es. és kir. udvari könyvkereskedése

Egy-egy szám ára 30 fillér.

Minden füzet egyenként kapható.

Teljes jegyzék minden könyvkereskedésben kapható.

Az eddig megjelent számok részletfizetésre is kaphatók.

12 decembri számok a következők:

Verno Utazás a föld körül 180 nap alatt. 1-11. rész. A nagy regényiro legszépészőbb regénye Telekes Béla jeles fordításában. 311—314.

Maeterlinck Monna Vanna. A szimboalista irodalom fejének legjellegzetesebb világhírű műve. A brányi Emil remek fordításában. 315.

König D. Matematikai mulatságok. I. sorozat. 41 ábrával. Szórakoztató, fejtörő olvasmány, a mely gyönyörködtetve nyújt képet a matematika rejtelmeiről. Előszóval ellátta dr. Becke Manó egyet. tanár. 316.

Megrendelhetők **LAMPEL RÓBERT (WODIANER F. és FIAI)** CS. ÉS KIR. UDV. KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN, BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 21. SZÁM. és minden könyvkereskedésben.

500 frtot kereshetnek havonta szikló nélkül, kintnyen és kintnyen nélkül. Küldje ön szennal címét, K. 50° jelző alatt az „Unio” hirdetői irodába, Stuttgart, Dannebergstrasse.

Feljő év végén jelenik meg a „PATRIA” nyomdai részvényirtárság kiadásában

A Magyar Földbirtok

1903-ra.

Magyarország 100 holdon felelő földbirtokosainak, gazdatisztjainak és haszonbérlelőinek

Czím-tára

gazdasági és munkásviszonyainak a gazdasági kiállítások, versenyek és természetrajzok ésmertésévé.

Előfizetési ára:
 füzve 15 kor., kötve 16 kor. Belfi ára füzve 25 kor., kötve 28 kor

Megrendelések
 a „PATRIA” irod. vállalat-és nyomdai részvénytársasághoz, Budapest, IX. ker., Utó-út 25. szám intézőndék.

